

**Sboz per ina revisiun parziala
da la lescha introductiva tar il cudesch civil svizzer (LitCCS)
(Realisaziun dal nov dretg da protecziun da l'uffant e da creschids)**

Rapport explicativ

Maletg: André & Angelika Bolfig (www.365mal.ch)

mars 2011

Cuntegn

I.	Resumaziun	1
II.	Situaziun da partenza	2
1.	Revisiun dal dretg tutelar	2
2.	Fatgs tutelars en il Grischun	3
a)	Regulaziun legala	3
b)	Autoritads tutelaras.....	4
c)	Avugadias uffizialas.....	5
d)	Mesiras tutelaras	6
e)	Autoritads da surveglianza ed instanzas da recurs	6
3.	Pretensiuns dal dretg federal envers l'autoridad da protecziun da l'uffant e da creschids	7
a)	Autoridad spezialisada interdisciplinara.....	7
b)	Cumpetenz ed incumbensas	8
c)	Basegn da personal.....	9
4.	Basegn d'agir en il chantun Grischun.....	10
III.	Concepziun dal project	11
1.	Elavuraziun	11
2.	Concepziun formala.....	11
3.	Relaziun tar autras refurmas	12
a)	Refurma da vischnancas e dal territori	12
b)	Examinaziun da l'organisaziun giudiziala sin plaun districtual.....	12
IV.	Principis dal project	13
1.	Organisaziun futura da l'autoridad da protecziun da l'uffant e da creschids.....	13
a)	Propostas da soluziun en general	13
b)	Varianta A: Autoridad spezialisada chantunala cun filialas	14
c)	Varianta B: Trais u tschintg autoritads spezialisadas	17
d)	Decisiun da la regenza	20
2.	Organisaziun futura da las assistenzas professiunalas	22
a)	En general.....	22
b)	Incumbensas da las assistenzas professiunalas	22
c)	Plaun cumpetent per ademplir las incumbensas.....	23
d)	Proposta da la regenza	24
3.	Autoridad da surveglianza	24
4.	Instanza giudiziala da recurs.....	25
V.	Explicaziuns davart las singulas disposiziuns	26
1.	Lescha introductiva tar il cudesch civil svizzer.....	26
2.	Constituziun dal chantun Grischun.....	37
VI.	Consequenzas finanzialas e persunalas	37
1.	En general	37
2.	Autoridad da protecziun da l'uffant e da creschids.....	37
3.	Assistenzas professiunalas, assistentas ed assistents privats.....	38
4.	Autoridad da surveglianza ed instanza giudiziala da recurs.....	38
5.	Custs per mesiras.....	39
6.	Resumaziun da las consequenzas per il chantun e per las vischnancas	39
VII.	Ulteriur proceder ed urari	39
Agiunta	.....	40

I. Resumaziun

Il 1. da schaner 2013 entra la revisiun dal dretg tutelar en vigur. La revisiun parziala dal CCS dals 19 da december 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg da l'uffant) vala a partir da l'entrada en vigur e sto vegnir applitgada per tut las proceduras pendentas e novas. Perquai ston ils chantuns avair adattà fin lura lur legislaziun ed avair installà l'organisaziun administrativa necessaria.

Il dretg federal ha l'intent da professionalisar ils fatgs tutelars. En il center stat la creaziun d'ina autoritad spezialisada interdisciplinara (autoritad da protecziun da l'uffant e da creschids) che remplazza las autoritads tutelaras actualas. Pervia da las prescripziuns stringentas dal dretg federal sto vegnir installada ina nova organisaziun administrativa en il chantun Grischun. Malgrà las fusiuns dal passà n'adempleschan las autoritads tutelaras existentas en il chantun per regla betg las pretensiuns professionalas ed interdisciplinaras dal dretg federal. L'intschess dals circuls tutelars actuals è memia pitschen per pudair mantegnair il sistem vertent. Las prescripziuns stringentas dal dretg federal permettian maximalmain trais fin tschintg autoritads da protecziun da l'uffant e da creschids (APUC) en il chantun Grischun. En vista a structures effizientas, ch'èn dentant tuttina decentralas e che tegnan quint dals basegns da las burgaisas e dals burgais propona la regenza da stgaffir ina APUC cun trais filialas. Quella vegn concepida sco autoritad administrativa ch'è independenta en l'applicaziun dal dretg e ch'è subordinada administrativmain ad in departament. La concentraziun sin ina autoritad spezialisada chantunala permetta ina via giudiziala effizienta, nua che la dretgira chantunala è la suletta instanza giudiziala da recurs en l'avegnir; il recurs d'emprima instanza d'enfin ussa tar las dretgiras districtualas croda davent.

Sin basa da las prescripziuns dal dretg federal vala la qualificaziun professionala sco premissa d'elegibilitad per las commembras e per ils commembers da l'autoritad; per pudair cuntanscher l'experiencescha e la rutina necessaria duain ellas ed els dal rest lavurar en uffizi cumplain u principal. La APUC sa cumpona en spezial da persunas spezialisadas da las trais disciplinas centralas dretg, lavur sociala e pedagogia/psicologia. En il cas ideal èn represchentadas er las ulteriuras disciplinas impurtantas – medischina/psichiatria e administraziun fiduziara/administraziun da facultad – en l'autoritad spezialisada senza, eventualmain en uffizi accessoric. L'autoritad spezialisada sco er sias commembras e ses commembers vegnan sustegnids d'in secretariat. Quel liquidescha incumbensas en ils secturs scleriment e cussegliaziun, revisurat sco er administraziun.

En connex cun la professionalisaziun giavischada e cun la nova structuraziun sin plaun administrativ ston vegnir regladas da nov er las assistenzas professionalas. Quellas remplazzan las avugadias uffizialas d'enfin ussa. En l'avegnir ston las assistenzas professionalas avair ina grondezza da manaschi minimala ch'è adattada per in'organisaziun spezialisada professionala. Quai premetta in intschess d'ina tscherta grondezza ed uschia in tschert profil da quantitat. Las assistenzas professionalas duain esser francadas en las regiuns er en l'avegnir. Per ch'ellas possian cuntanscher la grondezza necessaria e sa francar en las regiuns, las ston vegnir delegadas ulteriuras incumbensas: Ultra da l'execuziun professionala dals mandats per incumbensa da la APUC vegnan ellas perquai ad esser cumpetentas da nov er per far scleriments socials sco er per recrutar, per cussegljar e per sustegnair las assistentas ed ils assistents privats. Uschia vegnan mantegnidas plazzas da lavur existentas e stgaffidas novas plazzas en las regiuns. Cunquai che las lavurs vi da la refurma territoriala n'èn betg anc terminadas, sa drizza l'attribuziun da las incumbensas per il mument tenor las structures existentas. Perquai duain per entant las corporaziuns regionalas vegnir designadas sco purtadras da las assistenzas professionalas. Ils organs da las corporaziuns èn – eventualmain ensemen cun autras corporaziuns – responsabels che lur incumbensas vegnian adempli-

das. En il rom da la refurma territoriala ha la regenza l'intenziun d'incorporar las assistenzas professiunalas tar las regiuns.

Fin ussa èn ils fatgs tutelars cumplainamain chausa dals circuls; lur deficits vegnan surpigliads da las vischnancas. Cun organisar da nov la APUC sco er las assistenzas professiunalas stoi er vegnir reglà, tgi che surpiglia ils custs. Perquai ch'i vegn stgaffida ina APUC chantunala cun filialas, èsi cunvegnent e consequent ch'il chantun surpiglia lur custs ed uschia er ils custs supplementars che resultan tras las prescripziuns dal dretg federal. Las vischnancas vegnan pia distgargiadas en la dimensiun dals custs ch'ellas han actualmain cun las autoritads tutelaras. Naginas midadas na datti tar ils custs per las assistenzas professiunalas e per las mesiras tutelaras; quests custs ston vegnir surpigliads da las vischnancas, nun ch'i possian vegnir adossads a la persona pertutgada.

Fin che la revisiun parziala dal CCS entra en vigur, ston las novas organisaziuns administrativas esser installadas e prontas per lur lavur. Per las lavurs da preparaziun e d'installaziun ston probablamain vegnir impundids almain 6 fin 9 mais. Perquai duai la lescha vegnir tractada dal cussegl grond sche pussaivel en la sessiun da december 2011, uschiglio en la sessiun da favrer 2012; il pli tard en la sessiun d'avrigl 2012 sto il project vegnir deliberà. Igl è in giavisch da la regenza che las personas che han lavurà fin ussa tar las autoritads tutelaras resp. tar las avugadias uffizialas vegnian occupadas er vinavant, uschenavant ch'ellas han las qualificaziuns personalas e professiunalas necessarias.

II. Situaziun da partenza

1. Revisiun dal dretg tutelar

Dapi ch'il dretg tutelar vertent (art. 360 – 455 CCS) è entrà en vigur l'onn 1912, n'è el strusch vegnì midà – cun excepziun da las disposiziuns davart la privaziun da la libertad per motivs da provediment. Perquai ch'el na correspunda – en consequenza da midadas socialas, economicas e giuridicas – betg pli a las novas relaziuns ed als basegns existents, èsi daventà inevitabel da reveder il dretg tutelar. Sunter lavurs preparatoricas da 13 onns ha il cussegl federal deliberà ils 28 da zercladur 2006 la missiva tar la revisiun totala dal dretg tutelar (fegl uffizial federal 2006, p. 7001 ss.). Las midadas dal cudesch civil svizzer (CCS [CS 210]; dretg da protecziun da creschids, dretg da personas e dretg da l'uffant) èn vegnidas approvadas da l'assemblea federala ils 19 da december 2008 (fegl uffizial federal 2009, p. 141 ss.). Il termin da referendum è scadì ils 16 d'avrigl 2009 ed entaifer quest termin n'èn vegnids inoltrads nagins referendums. Il cussegl federal ha concludì ils 12 da schaner 2011 da metter en vigur la revisiun parziala dal cudesch civil svizzer per il 1. da schaner 2013.

La revisiun dal dretg tutelar ha l'intent da professionalisar la protecziun da l'uffant e da creschids e cuntegna ils suandants puncts centrals:

- promoziun dal dretg d'autodeterminaziun en furma da l'atgna prevenziun (incumbensa d'avair quità, disposiziun da la pazienta u dal pacient);
- rinforzament da la solidaritad en la famiglia (represchentanza tras la conjugala u tras il conjugal, tras la partenaria registrada u tras il partenari registrà);
- meglra protecziun da personas che n'èn betg ablas da giuditgar e che vivan en instituziuns d'abitar e da tgira;
- mesiras administrativas "sin mesira";
- restricziun da l'applicaziun dal dretg da protecziun da creschids sin personas naturalas;
- renunzia a la tgira genitoriala extendida;

- renunzia a la publicaziun da la restricziun u da la retratga da l'abiltad d'agir;
- meglieraziun da la protecziun giuridica e largias serradas en la privaziun da la libertad per motivs da provediment;
- autoritads spezializadas sco APUC;
- fixaziun dals princips essenzials da procedura en il cudesch civil svizzer;
- introducziun da la responsabladad directa dal stadi.

Ilis problems psicosocials pli e pli complexs ch'èn da schliar en la protecziun da l'uffant e da creschids, ma er las novas mesiras administrativas che ston vegnir ordinadas "sin mesira" tschentan grondas pretensiuns envers las autoritads cumpetentas. Pervia da quai, ma er pervia da l'augment dal champ d'incumbensas e da la complexitad da singulas incumbensas ston las autoritads tutelaras actualas vegnir professiunalizadas. La APUC futura è perquai in'autoridad spezializada interdisciplinara che prenda sias decisions almain en in gremi da trais (nov art. 440 CCS). Il dretg federal incumbensescha ils chantuns da reglar l'organisaziun da questa autoridad spezializada che remplazza l'autoridad tutelara actuala. Plinavant ston ils chantuns designar las instanzas da recurs (novs art. 439 e 450 CCS) sco er las autoritads che han da survegliar la APUC (nov art. 441 CCS) resp. las instituziuns d'abitar e da tgira (nov art. 387 CCS). Ultra da quai ston els reglar l'assistenza posteriura suenter ina collocaziun per motivs d'assistenza (nov art. 437 CCS) e relaschar disposiziuns executivas davart l'indemnisaziun dals mandats e da las spensas (nov art. 404 CCS). En differents secturs autorisescha il dretg federal ils chantuns da relaschar ulteriuras disposiziuns, uschia p.ex. da designar medias e medis che pon ordinar collocaziuns per motivs d'assistenza (nov art. 429 CCS), da prevair mesiras ambulantas (nov art. 437 CCS), da delegar cumpetenzas da decidir a singulas commembras ed a singuls commembers da l'autoridad spezializada (nov art. 440 CCS), da statuir obligaziuns d'annunzia pli severas (nov art. 443 CCS), da laschar prender regress il chantun sin la persuna che ha chaschunà il donn (nov art. 454 CCS) u da reglar la procedura (nov art. 450f CCS).

2. Fatgs tutelars en il Grischun

a) Regulaziun legala

Tenor la LitCCS vertenta èn ils 39 circuls cumpetents per ils fatgs tutelars (vegl art. 43 e 51). Il cussegl circital elegia l'autoridad tutelara e decida davart l'installaziun d'ina avugadia uffiziala. Cun il consentiment da la dretgira chantunala pon plirs circuls installar in'autoridad tutelara comunabla e/u in'avugadia uffiziala comunabla. Ilis custs da l'autoridad tutelara ston vegnir surpigliads dals circuls, nun che quests custs sajan cuvrids tras taxas (vegl art. 48); in eventual deficit dal circol va a quint da las vischnancas. L'execuziun da mesiras tutelaras sto da princip vegnir pajada da quellas personas, a las qualas la disposiziun sa referescha. Sch'ellas n'èn betg en cas da far quai, sa drizza l'obligaziun da surpigliar ils custs tenor las prescripziuns davart il sustegn public e davart l'obligaziun da sustegnair las confamigliaras ed ils confamigliars (vegl art. 46). Uschia pajan las vischnancas er in eventual deficit areguard l'avugadia uffiziala ed areguard ils custs per personas privatas cun funcziuns uffizialas (consulentas e consulents, assistentas ed assistents, avugadas ed avugads).

La surveglianza e la via da las instanzas èn concepidas en il dretg vertent sin dus stgalims. Sco autoridad da surveglianza d'emprima istanza è la dretgira districtuala cumpetenta per quels cas, nua ch'il dretg federal prevesa il consentiment da l'autoridad da surveglianza tutelara ubain transferecha la decisiun a tala (vegl art. 42 e 60). Ella giuditgescha plinavant recurs cunter decisiuns da las autoritads tutelaras (vegl art. 61). Sco autoridad da surveglianza da segunda istanza surveglia la dretgira chantunala tut ils fatgs tutelars (vegl art. 42 al. 2); plinavant giuditgescha ella appellaziuns cunter decisiuns da la dretgira districtuala en fatgs tutelars (vegl art. 64).

b) Autoritads tutelaras

Ils ultims onns han numerus circuls fusiunà lur autoritads, uschia ch'i dat anc 17 autoritads tutelaras en il Grischun. En nov circuls (Avras, Cuira, Maiavilla, Ramosch, Scanvetg, Suot Tasna, Sur Tasna, Tschintg Vitgs e Val Müstair) è l'autorità tutelara er vinavant in'autorità cirquitala. L'intschess da las autras autoritads tutelaras correspunda en sis cas al district (autoritads tutelaras dal Moesano, da l'Engiadin'ota/Bregaglia, dal Partenz/Tavau, da Razén-Trin, da la Surselva e da la Val Puschlav) ed en dus cas per gronda part al district (autoritads tutelaras d'Alvra-Churwalden e dal Rain posteriur). Sco quai che las suandantas tabellas mussan, sa differenzieschan las autoritads tutelaras considerablamain areguard il dumber da cas ed areguard il grad d'occupaziun:

Autorità tutelara	Mesiras ordinadas da nov (Ø 2006–2009)			Mesiras existentas (Ø 2006–2009)		
	persunas creschidas	uffants	Total	persunas creschidas	uffants	Total
Alvra-Churwalden	11	10	21	113	17	130
Avras	0	0	0	0	0	0
Cuira	80	86	166	464	247	711
Tschintg Vitgs	21	26	47	162	66	228
Rain posteriur	31	23	54	175	53	228
Maiavilla	7	5	12	39	10	49
Moesano	14	9	23	85	14	99
Engiadin'ota/Bregaglia	24	29	53	139	52	191
Partenz/Tavau	28	35	63	252	94	346
Ramosch	3	1	4	7	2	9
Razén-Trin	38	37	75	141	88	229
Scanvetg	4	1	5	32	15	47
Suot Tasna	7	4	11	30	14	44
Sur Tasna	5	9	14	28	34	62
Surselva	52	16	68	243	27	270
Val Müstair	2	1	3	25	2	27
Val Puschlav	7	1	8	78	3	81
Total	334	293	627	2013	738	2751

Tabella 1: Dumber da mesiras per onn (media dals onns 2006 fin 2009)

Tras quai ch'il dumber da cas è savens pitschen, èsi per bleras commembras e per blers commembers da questas autoritads difficil u nunpussaivel da s'acquistar las enconuschentschas spezializadas necessarias e da rimnar avunda experientschas per pudair sviluppar ina pratica sistematica e coerenta. Uschia pon las autoritads tutelaras daventar dependentas da persunas spezializadas subordinadas, p.ex. da la secretaria u dal secretari da l'avugadia ubain da las avugadias uffizialas, quai che signifitgescha – ord vista dal stadi da dretg – ina inversiun privlusa da las relaziuns ierarchicas.

Autoritad tutelara	Grad d'occupaziun (pertschients da plazzas)				Total
	presidi	vicepresidi	ulteriurs commembers	actuariat/chanzlia	
Alvra-Churwalden	40	tenor temp impundi	tenor temp impundi	60	100
Avras	tenor temp impundi	tenor temp impundi	tenor temp impundi	tenor temp impundi	tenor temp impundi
Cuira	100	100	80	70	350
Tschintg Vitgs	25	tenor temp impundi	tenor temp impundi	45	70
Rain posteriur	60	20	tenor temp impundi	tenor temp impundi	80
Maiavilla	20	tenor temp impundi	tenor temp impundi	10	30
Moesano	30	tenor temp impundi	tenor temp impundi	10/10	50
Engiadin'ota/Bregaglia	60	40	tenor temp impundi	tenor temp impundi	100
Partenz/Tavau	80	tenor temp impundi	tenor temp impundi	30/50	160
Ramosch	tenor temp impundi	tenor temp impundi	tenor temp impundi	tenor temp impundi	tenor temp impundi
Razén-Trin	60	tenor temp impundi	tenor temp impundi	50	110
Scanvetg	20	tenor temp impundi	tenor temp impundi	25	45
Suot Tasna	30	tenor temp impundi	tenor temp impundi	tenor temp impundi	30
Sur Tasna	7	tenor temp impundi	tenor temp impundi	tenor temp impundi	7
Surselva	60	tenor temp impundi	tenor temp impundi	tenor temp impundi	60
Val Müstair	tenor temp impundi	tenor temp impundi	tenor temp impundi	tenor temp impundi	tenor temp impundi
Val Puschlav	20–25	20	tenor temp impundi	(vicepresidi)	40–45
Total	615	180	80	360	1235

Tabella 2: Grad d'occupaziun approximativ da l'autoritad tutelara (incl. secretariat)

Ils custs totals da tut las autoritads tutelaras han importà l'onn 2008 circa 3.3 milliuns francs. Ils custs exacts na sa laschan dentant betg exprimer en moda fidada sin basa da las datas disponiblas. Quai vala er per las entradas che han importà l'onn 2008 circa 1.4 milliuns francs. I na po dentant betg vegnir erui, sch'i sa tracta qua mo d'entradas da taxas u er d'entradas per l'execuziun da mesiras tutelaras.

c) Avugadias uffizialas

Entant che l'installaziun d'autoritads tutelaras communablas è plitost in svilup pli giuven, èn las avugadias uffizialas per regla vegnidas fundadas integrond plirs circuls. En il chantun Grischun datti actualmain indesch avugadias uffizialas; lur divisiun correspunda per regla a la divisiun da las autoritads tutelaras. Duas avugadias uffizialas exequeschan mandats tutelars per differentas autoritads tutelaras resp. in'autoritad tutelara incumbensescha differentas avugadias uffizialas d'exequir ses mandats. Tschintg circuls (Avras, Calanca, Mesauc, Roveredo e Scanvetg) n'han nagina avugadia uffiziala. Lur mandats tutelars vegnan exequids exclusivamain tras delegadas e tras delegads da l'autoritad tutelara, tras in servetsch social regional u tras persunas privatas. Las avugadias uffizialas han in grad d'occupaziun da totalmain circa 3500 pertschients da plazzas; ils custs totals han importà l'onn 2008 circa 5 milliuns francs. Sco quai

che la suandanta tabella mussa, variescha il grad d'occupaziun per l'execuziun dals mandats incl. il secretariat dentant fitg ferm areguard las singulas avugadias uffizialas:

Avugadia uffiziala	activa per la(s) autoritad(s) tutelara(s)	Grad d'occupaziun (pertschients da plazzas)		
		avugada uffiziala/ avugà uffizial	chanzlia/secretariat	Total
Alvra-Churwalden	Alvra-Churwalden	100	50	150
Cuira	Cuira	850	480	1330
Tavau/Claustra	Partenz/Tavau	180	100	280
Engiadina bassa/ Val Müstair	Ramosch, Suot Tasna, Sur Tasna, Val Müstair	100	90	190
Tschintg Vitgs	Tschintg Vitgs	130	0	130
Rain posteriur	Rain posteriur	100	100	200
Engiadin'ota/Bregaglia	Engiadin'ota/Bregaglia	200	150	350
Partenz-Signuradi	Partenz/Tavau, Maiavilla	90	30	120
Razén-Trin	Razén-Trin	240	160	400
Surselva	Surselva	180	100	280
Val Puschlav	Val Puschlav	50	0	50
Total		2220	1260	3480

Tabella 3: Grad d'occupaziun approximativ da las avugadias uffizialas (incl. secretariat)

d) Mesiras tutelarlas

Sco quai che la suandanta tabella mussa, ston vegnir exequidas en il chantun Grischun mintg'onn circa 2750 mesiras tutelarlas existentas e 625 mesiras tutelarlas novas. L'execuziun po l'autoritad tutelara surdar a l'avugada uffiziala u a l'avugà uffizial, ad ina delegada u ad in delegà da l'autoritad tutelara, als servetschs socials u ad autras personas adattadas. Stgars dus terzs dals mandats vegnan manads da las avugadias uffizialas ed in terz da mandatarias e da mandataris privats. Mo 1.5% dals mandats vegnan exequids dals servetschs socials ed 1.4% da las delegadas e dals delegads da las autoritads tutelarlas. Igl è difficil d'eruir ils custs per las mandatarias e per ils mandataris privats sco er las entradas da las personas assistidas.

	2006	2007	2008	2009	Ø
Mesiras existentas per personas creschidas	2004	2038	2062	1945	2013
Mesiras existentas per uffants	703	714	773	761	738
Total da las mesiras existentas	2707	2752	2835	2706	2751
Mesiras novas per personas creschidas	353	334	302	340	334
Mesiras novas per uffants	283	301	265	311	293
Total da las mesiras novas	636	635	567	651	627

Tabella 4: Survista da las mesiras tutelarlas en il chantun Grischun

e) Autoritads da surveglianza ed instanzas da recurs

Sco quai che las suandantas tabellas mussan, han las incumbensas giudizialas ina pitschna impurtanza en ils fatgs tutelarls en quai che riguarda la quantitat, e quai tant entaifer il dretg tutelar sco er entaifer las incumbensas giudizialas. Ils custs da las dretgiras districtualas e da la dretgira chantunala en il sector tutelar na vegnan betg preschentads separadamain.

Dretgira districtuala	Proceduras d'emprima istanza ∅ 2006–2010	Proceduras da recurs ∅ 2006–2010	Privaziuns da la libertad per motivs da provediment ∅ 2006–2010	Total ∅ 2006–2010
Alvra	3	0	1	4
Bernina	2	0	2	4
Rain posterieur	9	4	4	17
Plaun	5	2	3	10
En	7	1	0	8
Landquart	16	0	0	16
Malögia	7	0	0	7
Moesa	3	1	2	6
Plessur	13	12	16	41
Partenz/Tavau	11	4	5	20
Surselva	15	3	3	21
Total	91	27	36	154

Tabella 5: Survista da las activitads da las dretgiras districtualas en ils fatgs tutelars

Dretgira chantunala	Proceduras d'emprima istanza ∅ 2009–2010	Proceduras da recurs ∅ 2009–2010	Proceduras d'appellaziun ∅ 2006–2010	Total ∅ 2006–2010
Total	1	3	6	10

Tabella 6: Survista da las activitads da la dretgira chantunala en ils fatgs tutelars

3. Pretensiuns dal dretg federal envers l'autoridad da protecziun da l'uffant e da creschids

a) Autoridad spezialisada interdisciplinara

Il dretg federal prescriba als chantuns che l'autoridad da protecziun da l'uffant e da creschids (APUC) stoppia esser in'autoridad spezialisada interdisciplinara cun almain trais commembras e commembers (nov art. 440 CCS, cunzunt en la versiun franzosa). Betg prescritta na vegn l'integrasiun organisatorica da l'autoridad; sco autoridad spezialisada pon ils chantuns instituir in'autoridad administrativa u ina dretgira. Sco autoridad spezialisada sto la APUC avair – tras sias commembras e tras ses commembers – las **enconuschientschas spezialisadas necessarias en las disciplinas centralas da la protecziun da l'uffant e da creschids**. Questa pretensiun stringenta dal dretg federal sto vegnir resguardada tar l'elecziun resp. tar la selecziun da las singulas commembras e dals singuls commembers. Las enconuschientschas spezialisadas necessarias pon vegnir acquistadas tras la scolaziun da basa, dentant er tras furmazions supplementaras e tras ina pratica professiunala respectiva. Plinavant ston las commembras ed ils commembers avair l'abilitad da chapir e da resguardar autras enconuschientschas spezialisadas.

Co che l'autoridad spezialisada sto esser cumponida resp. tge disciplinas che ston esser represchentadas en l'autoridad, resulta da ses spectrum d'incumbensas; prescripziuns concretas na cuntegna il dretg federal betg. En mintga cas premettan la direcziun da la procedura ed il cuntegn da la procedura da decisiun fitg bunas enconuschientschas dal dretg formal e material en ils differents secturs da la protecziun da l'uffant e da creschids, en spezial sch'igl è d'intervegnir en ils dretgs persunals e/u en la libertad persunala. Perquai sto ina giurista u in giurist far part da l'autoridad e procurar ch'il dretg vegnia applitgà

correctamain. A la decisiun duessan ultra da quai cooperar – tut tenor la situaziun – persunas cun ina scolaziun en psicologia, en sociologia, en pedagogia, en administraziun fiduziara, en dretg d'assicuranzas u en medischina. En la pratica dastgassan bleras autoritads en Svizra betg avair la grondezza necessaria per pudair cuvrir tut ils secturs speziels giavischaivels. En sias recumandaziuns davart la concepziun futura da l'autoridad spezialisada propona la conferenza da las autoritads tutelarlas chantunalas (CAT; dapi il 1. da schaner 2010 conferenza dals chantuns per la protecziun da l'uffant e da creschids [COPUC]) perquai da designar il dretg, la lavur sociala ed – en spezial tar uffants – la pedagogia/psicologia sco cumpetenzas centralas che ston esser avant maun stringentamain en l'autoridad spezialisada (cf. Kindes- und Erwachsenenschutzbehörde als Fachbehörde (Analyse und Modellvorschläge), publitgà en Zeitschrift für Vormundtschaftswesen, Recht und Praxis im Kindes- und Erwachsenenschutz [ZVW 2/2008], p. 75 ss.). Ulteriurs secturs speziels pon vegnir cuvrids tras commembras e tras commembers da l'autoridad en uffizi accessoric u tras il sustegn professional dal secretariat da l'autoridad.

Per garantir la qualidad pretendida na dovri betg mo enconuschientschas spezialisadas specificas, ma bain er **experientschas praticas** che sa laschan cuntanscher mo tras in'activitad en uffizi cumplain u principal. Mo cun in tschert grad d'occupaziun e cun in tschert volumen pon vegnir rimnadas experientschas e savida. Per quest motiv recumonda la COPUC in volumen d'almain 1000 mesiras currentas (effectiv da mesiras) e da circa 250 mesiras ordinadas da nov per onn.

b) Cumpetenza ed incumbensas

Las cumpetenzas e las incumbensas da la APUC vegnan extendidas en cumparegliaziun cun oz. Il CCS cuntegna da nov totalmain 110 incumbensas (64 en la protecziun da creschids e 46 en la protecziun da l'uffant; ina survista detagliada è cuntegnida en ZVW 2008, p. 117 ss.). Las approvaziuns u decisiuns d'enfin ussa tras l'autoridad da surveglianza crodan davent; la cumpetenza materiala per ordinar tut las mesiras per la protecziun da l'uffant e da creschids vegn concentrada en l'avegnir tar la APUC. Las novas incumbensas e lur concentraziun han consequenzas per las uras da cuntanschibladad da la APUC. En spezial la collocaziun per motivs d'assistenza e la cumpetenza exclusiva en dumondas da la protecziun da l'uffant pretendan che las autoritads sajan cuntanschiblas da tut temp. Uschia dovri in servetsch da pichet durant la notg, durant ils firads e durant las fins d'emna.

Las incumbensas da la APUC pon vegnir resumadas en quatter categorias:

- ordinaziun, midada ed aboliziun da mesiras uffizialas (instrucziun e direcziun da la procedura, analisa e diagnosa da la situaziun, mesiras individualas resp. mesiras "sin mesira", recrutaziun, cussegliaziun e sustegn da las assistentas e dals assistents e.u.v.);
- incumbensas independentas da mesiras (scleriments da la paternitad, regulaziuns dal mantegniment, regulaziuns da contacts persunals, facultad da l'uffant, midada da sentenzias da dretg matrimonial, incumbensas d'avair quità e.u.v.);
- cooperaziun a tscherts acts giuridics (inventarisaziuns, necessitads da consentiment e.u.v.);
- surveglianza, direcziun e garanzia da la qualidad (execuziun dals mandats, secturs privats autonomi sco plainpudair d'avair quità, disposiziun da la pazienta u dal pazient e.u.v.).

Per che la APUC possa ademplir las novas incumbensas en moda effizienta e cumpetenta, dovra ella servetschs da sustegn. Quels pon plinavant complettar l'autoridad spezialisada en regard professional. Ils chantuns èn libers da delegar incumbensas. Ina delegaziun è esclusa per la procedura da decisiun, per la direcziun da la procedura sco er per la responsabladad per sclerir fatgs che ston – tenor il dretg federal – vegnir sclerids stringentamain da la APUC resp. d'ina commembra u d'in commember da l'autoridad

spezialisada (nov art. 446 CCS). Da princip pon las suandantas incumbensas vegnir exequidas da servetschs da sustegn:

- **Servetsch da scleriment:** sclerir annunzias da periclitaziun e dumondas giuridicas, sclerir fatgs incl. prender mesiras da cumprova, far inspecziuns, far audiziuns per sclerir fatgs, rediger rapports socials e documentaziuns spezialisadas, preparar decisiuns, recrutar, instruir ed accompagnar mandatarias e mandataris privats
=> *cumpetenzza en dretg ed en lavur sociala*;
- **Revisurat:** inventarisar facultads, liquidar lavurs da revisiun da quints, controllar l'exauriziun da dretgs d'assicuranza sociala, segirar deposits da facultad e manar la correspundenza cun bancas
=> *cumpetenzza en administraziun fiduziara ed en dretg d'assicuranza sociala*
- **Chanzlia:** manar l'administraziun, controllar las fatschentas, manar registers, scrire protocols, manar las finanzas dal manaschi e la contabilitad, incassar las taxas, archivar, manar statisticas e.u.v.
=> *cumpetenzza commerciala*.

Ils secturs chanzlia, revisurat e servetsch giuridic (cussegliaziun giuridica e scleriments spezial, redacziun da sbozs da decisiuns, scleriment e preparaziun da fatschentas independentas da mandats, management da las enconuschentschas en la protecziun da l'uffant e da creschids) èn colliads stretgamain cun la lavur da las commembras e dals commembers da l'autoridad. Perquai ston els vegnir mess sut la direcziun professionala ed administrativa da l'autoridad spezialisada, q.v.d. domiciliads tar l'autoridad spezialisada sezza p.ex. en il rom d'in secretariat da l'autoridad. Qua tras vegni garantì che las resursas necessarias sajan disponiblas da tut temp tar l'autoridad spezialisada. Percunter pon ils scleriments socials – che cumpiglian en spezial il scleriment d'annunzias da periclitaziun, scleriments pli detagliads dals fatgs, la colliaziun cun ils servetschs socials locals e cun las vischnancas sco er las audiziuns ch'èn vegnidas delegadas – vegnir excorporads e surdads ad in'autoridad regiunala u communal (p.ex. servetsch social, assistenza professionala). Tras questa excorporaziun pon las circumstanzas vegnir scleridas en moda adequata ed effizienta, ed i vegn garantì che las personas respectivas enconuschian fitg bain las relaziuns localas. In'obligaziun correspondent da las autoritads regiunalas e communalas da cooperar al scleriment dals fatgs (consegnar actas e rapports, dar infurmaziuns) resulta dal rest da nov dal dretg federal (nov art. 448 al. 4 CCS).

c) Basegn da personal

Tras la revisiun totala dals fatgs tutelars resultan numerusas incumbensas novas che dastgassan purtar dapli lavur. Sin basa dal dumber da cas actuals èsi perquai quasi nunpussavel d'eruir quant personal che la APUC (incl. il secretariat da l'autoridad) dovra en l'avegnir. Cumbain ch'i na dat nagins standards u indicaturs renconuschids, sa basan bunamain tut ils chantuns sin las medemas supposiziuns per calcular il basegn futur da personal. Quai è in indizi per ina tscherta plausibilitad, ma pervia da parameters nunconuschents na porscha quai dentant nagina garanzia che la calculaziun saja correcta. Las calculaziuns dal basegn da personal sa basan d'ina vart sin las recumandaziuns da la COPUC davart la concepziun futura da las APUC, en spezial areguard la grondezza minimala ed areguard la repartiziun da las incumbensas tranter l'autoridad spezialisada ed il secretariat da l'autoridad (cf. punct II.3.a e b qua survart). Da l'autra vart sa basan ellas sin ils scleriments da Vogel/Wider davart las resursas personalas (cf. Urs Vogel/Diana Wider, Kindes- und Erwachsenenschutzbehörde als Fachbehörde – Personelle Ressourcen, Ausstattung und Trägerschaftsformen, publitgà en Zeitschrift für Kindes- und Erwachsenenschutz (ZKE) 1/2010, p. 5 ss.).

Partind da 1000 mesiras existentas e da circa 250 mesiras novas per onn e sa basond sin la repartiziun da las incumbensas proponida, importa il volumen da persunal calculà per l'autorità spezialisada circa 200 fin 300 pertschiens da plazzas, numnadamain 100 pertschiens da plazzas per il presidi, per funcziuns directivas e per la cumpetenzza professiunala giuridica sco er mintgamai 50 fin 100 pertschiens da plazzas per la lavur sociala/pedagogia sociala e per la psicologia/pedagogia. Per il secretariat da l'autorità vegni fatg quint cun in volumen da totalmain 1100 fin 1300 pertschiens da plazzas. Da quels tutgan 200 pertschiens da plazzas a funcziuns directivas ed a la cumpetenzza professiunala giuridica, 250 pertschiens da plazzas a l'inventarisaziun ed a la revisiun da quint, 300 pertschiens da plazzas a l'elavuraziun specifica, a l'administraziun ed a la chanzlia sco er 350 fin 550 pertschiens da plazzas als scleriments dals fatgs. L'ultim sector po vegnir excorporà e surdà dal tuttafatg u per part ad auters servetschs (p.ex. assistenzas professiunalas, servetschs socials); las plazzas restantas ston vegnir domiciliadas tar il secretariat da l'autorità (resp. tar ina filiala).

4. Basegn d'agir en il chantun Grischun

Sin basa da las recumandaziuns da la COPUC dastgassan vegnir stgaffidas en il chantun Grischun maximalmain trais **APUC**, cunquai ch'il Grischun ha circa 2750 mesiras existentas e circa 625 mesiras ordinas da nov mintg'onn. Malgrà las fusiuns dals onns passads sa chatta il dumber actual da 17 autoritads tutelarar cleramain sur questa cifra. Mo las autoritads pli grondas adempleschan per part u dal tuttafatg almain las pretensiuns da la cumposiziun interdisciplinara cun personas spezialisadas. Ma er questas autoritads pon occupar mo ina fitg pitschna part da lur commembras e da lur commembers en uffizi cumplain u principal (q.v.d. da 50 pertschiens da plazzas u dapli). Tut en tut na correspundan las autoritads tutelarar actualas pia betg u mo per part a las pretensiuns dal dretg federal. Las prescripziuns stringentas pretendan perquai da midar l'organisaziun existenta dals fatgs tutelarar.

Tenor l'avis da la federaziun tutelara dal Grischun èn las avugadias uffizialas actualas per part memia pitschnas per pudair garantir ina professiunalitad a lunga vista. Cumbain ch'il dretg federal na fa naginas prescripziuns areguard las **assistenzas professiunalas** futuras, è ina grondezza minimala raschunavla per cuntanscher in grad d'occupaziun grond avunda che permetta d'ademplir adequatamain las incumbensas. La structura organisatorica da las assistenzas professiunalas futuras sto pia medemamain vegnir adattada a las pretensiuns ed als basegns actuals.

Tras la reorganisaziun proponida dal dretg da protecziun da l'uffant e da creschids ston vegnir examinadas er la **surveglianza** e la **via da recurs**. Independentamain da la soluziun che vegn tschernida para la concepziun vertenta sin dus stgalims dad esser inadeguata e nunnecessaria per garantir ina protecziun giuridica commensurada e proceduras sveltas. En il rom da la reordinaziun duai perquai vegnir prevista ina autorità da surveglianza ed ina istanza da recurs.

La finala sto il chantun Grischun relaschar las **disposiziuns executivas** tar il nov dretg da protecziun da l'uffant e da creschids, uschenavant ch'il dretg federal l'oblighescha e l'autorisescha da far quai (cf. latiers il punct II.1). Plinavant sto il dretg chantunal vegnir adattà a la nova terminologia (cf. latiers il punct III.2).

III. Concepziun dal project

1. Elavuraziun

Cun il conclus dals 31 da mars/2 d'avrigl 2009 (prot. nr. 296) ha la regenza dal chantun Grischun incumbensà l'uffizi da fatgs da polizia e da dretg civil da prender per mauns il project legislativ "Adattaziun dal dretg chantunal al dretg da protecziun da l'uffant e da creschids". A medem temp è Christoph Häfeli, professer emerità da la scola auta da Lucerna, vegnì engaschà sco expert, perquai ch'el aveva accompagna dal bel cumenzament la revisiun dal dretg tutelar sco commember da las diversas gruppas d'expertas e d'experts da la confederaziun. En ses rapport d'expert dals 7 da settember/15 da november 2009 ha el proponì furmas organisatoricas pussaivlas per la APUC sco er per l'autorità da surveglianza ed ha preschentà ils avantatgs ed ils dischavantatgs da las singulas soluziuns tar questas tematicas centralas (cf. explicaziuns tar ils princips dal project, punct IV). La cumissiun d'expertas e d'experts, ch'è vegnida installada da la regenza, ha gì l'incarica da giuditgar las propostas da l'expert e la realisabladad da questas propostas en regard professiunal. La cumissiun sa cumponiva da represchentantas e da represchentants da las instanzas e da las autoritàs ch'èn pertutgadas dal dretg da protecziun da l'uffant e da creschids, q.v.d. da las autoritàs tutelaras e da las autoritàs da surveglianza (dretgiras districtualas e dretgira chantunala), da las avugadias uffizialas, da las autoritàs circuitualas, da l'uffizi da sanadad e da l'uffizi dal servetsch social sco er dal departament da giustia, segirezza e sanadad (cf. agiunta). Questa cumissiun ha gì l'incarica da discutir e da deliberar per mauns da la regenza il rapport d'expert e las propostas da realisaziun concretas sco er il sboz da la lescha ch'è vegnì elavurà da la direcziun dal project.

2. Concepziun formala

Pervia da la realisaziun dal nov dretg da protecziun da l'uffant e da creschids sto il segund chapitel da la part speziala da la LtCCS (dretg da famiglia, art. 36 fin 66) vegnir formulà dal tuttafatg da nov. Cumbain che las adattaziuns tangheschan tut en tut 45 artitgels da la lescha, è pertutgada main che la mesadad da las disposiziuns da la LtCCS. Tenor las directivas legislativas chantunalas po la revisiun perquai da princip vegnir concepida sco revisiun parziala. Questa restricziun para dad esser cunvegna er per auters motivs. Tras ina revisiun totala formala cun ina nova numeraziun da tut ils artitgels daventassi pli difficil per las personas che tschertgan dretg e che applitgeschan il dretg da chattar la pratica giudiziala vertenta. Plinavant stuessan bain er disposiziuns che n'han nagin connex cun il dretg tutelar vegnir sutmessas ad ina controlla materiala ed eventualmain vegnir repassadas, e quai na pudess – pervia da las prescripziuns da temp da la confederaziun – betg vegnir liquidà cun las resursas personalas existentas.

En cas da relaschs novs u en cas da revisiuns totalas sto il postulat dal tractament linguistic egal da dunna ed um vegnir realisà tenor l'uschenumnada soluziun creativa. En cas da revisiuns parzialas – sco en il cas qua avant maun – prevesan las directivas legislativas la definiziun legala (cf. art. 1 LtCCS). Realsond il nov dretg da protecziun da l'uffant e da creschids vegni perquai desistì d'ina soluziun creativa en connex cun il tractament linguistic egal.

Tras la revisiun dal dretg da protecziun da l'uffant e da creschids ston er vegnir midads intginas noziuns ed intgins terms. En il chantun Grischun concernan las adattaziuns terminologicas ina disposiziun da la constituziun chantunala, 15 leschas, duas ordinaziuns dal cussegl grond (ordinaziun davart il servetsch psicologic da scola en il chantun Grischun [DG 421.050] ed ordinaziun executiva tar la lescha federala da narcotics [DG 504.300]) sco er numerusas ordinaziuns da la regenza. L'object da la procedura da consultaziun èn la revisiun parziala da la constituziun chantunala sco er las adattaziuns sin il stgalim da la lescha (cf. agiunta tar la LtCCS).

3. Relaziun tar autras refurmas

a) Refurma da vischnancas e dal territori

En la sessiun da favrer 2011 ha il cussegl grond tractà il rapport da la regenza davart la refurma da vischnancas e dal territori. Quest rapport cuntogna ina vasta analisa da las structuras territorialas, preschenta il basegn d'agir, las finamiras sco er las strategias da realisaziun e propona per part mesiras concretas. Ina mesira per realisar la refurma dal territori è la divisiun dal territori chantunal en tshintg fin otg regiuns (proposta tenor la missiva) resp. en otg fin indesch regiuns (conclus dal cussegl grond). Las regiuns duain vegnir furmadas or dals districts actuals ed or da las corporaziuns regionalas odiernas e duain gidar las vischnancas ad ademplir incumbensas surcomunales. Er il chantun las po attribuir incumbensas administrativas regionalas. Las regiuns duain vegnir concepidas tenor las reglas da la collavuraziun intercomunala, senza dentant survegnir atgnas cumpetenzas fiscalas e legislativas. Sco termin per stgaffir las regiuns vegn numnà l'onn 2013 (missiva carnet nr. 8/2010-2011, p. 592). Sche quest urari po vegnir observà, n'è betg anc cler.

Areguard il cuntegn resultan – tut tenor la soluziun tschernida – puncts comunabels tranter la refurma dal territori e la realisaziun dal nov dretg da protecziun da l'uffant e da creschids per la(s) autoritad(s) spezialisada(s) futura(s) resp. per las assistenzas professiunalas. En il center stattan las assistenzas professiunalas, cunquai che las pretensiuns dal dretg federal permettan maximalmain tshintg (e betg otg fin indesch) APUC en il Grischun. La proposta da la regenza tegna quint da questa circumstanza.

Areguard il temp stoi vegnir resguardà ch'il dretg federal sto entrar en vigur stringentamain il 1. da schaner 2013. Per quest motiv sa basa la proposta da la regenza sin las structuras regionalas vertentas. Cun pitschnas midadas po ella dentant vegnir adattada a la refurma dal territori, ed areguard la soluziun tschernida è ella cumpatibla cun la refurma dal territori. Las adattaziuns redacziunalas necessarias areguard la refurma dal territori pon vegnir fatgas – tut tenor il stadi da las lavurs – en la missiva da la regenza tar la realisaziun dal dretg da protecziun da l'uffant e da creschids, a chaschun da las tractativas en il cussegl grond u en il rom da la missiva tar la refurma dal territori. La proposta da la regenza na prejuditgescha betg la divisiun en regiuns e po subsister sco soluziun independenta, er sche la refurma dal territori duess – cunter tut las aspectativas – far naufragi.

b) Examinaziun da l'organisaziun giudiziala sin plaun districtual

L'october 2008 ha il cussegl grond acceptà ina incumbensa da la cumissiun per justia e segirezza (CGS) concernent l'examinaziun structurala e l'optimaziun da l'organisaziun da la justia sin plaun districtual (PCG 2007-2008, p. 582, e PCG 2008-2009, p. 139, 205 ss.). Sin basa da questa incumbensa sto la regenza examinar la structura e l'organisaziun da las dretgiras districtualas, dals fatgs tutelars, dals uffizis da scussiu e da concurs sco er dals notariats cirquitals, rapportar al cussegl grond davart questa examinaziun e preschentar propostas concretas. Las incumbensas administrativas duain vegnir attribuidas en quest connex en moda uschè concentrada sco pussaivel ad in unic organ statal.

La proposta qua avant maun realisescha l'incumbensa da la CGS areguard il fatgs tutelars e corresponda a sias prescripziuns areguard il cuntegn. Ulteriurs puncts comunabels tranter l'incumbensa da la CGS e la realisaziun dal dretg da protecziun da l'uffant e da creschids datti – abstrahà da la divisiun en districts che sto vegnir discutada en il rom da la refurma dal territori – mo en il cas che las incumbensas da l'autoritad spezialisada vegnissan delegadas ad in chombra da la dretgira districtuala (cf. princips dal project, punct IV.1.a).

IV. Princips dal project

1. Organisaziun futura da l'autorità da protecziun da l'uffant e da creschids

a) Propostas da soluziun en general

Per l'organisaziun futura da l'autorità da protecziun da l'uffant e da creschids (APUC) è da princip imaginablas quatter differentas soluziuns:

- *Varianta A "Ina autorità spezialisada chantunala cun filialas"*: Tar questa varianta vegn la APUC defnida da nov sco incumbensa chantunala e surdada ad ina autorità ch'è cumpetenta per tut il chantun. Per che l'autorità spezialisada saja francada er en las regiuns, cumpiglia ella – ultra da la sedia principala – trais filialas.
- *Varianta B "Trais u tschintg autoritàs spezialisadas chantunalas"*: Er questa varianta definescha l'autorità spezialisada sco incumbensa chantunala. Ella prevesa dentant trais u tschintg APUC independents cun ina clera divisiun territoriala e cun cleras cumpetenzas.
- *Varianta C "Autorità spezialisada sco incumbensa communal u regionala"*: Questa varianta s'orientescha vi da la soluziun vertenta e definescha la protecziun da l'uffant e da creschids sco incumbensa communal. Per pudair observar las prescripziuns dal dretg federal stuessan las vischnancas per regla collavurar sin plaun regional u schizunt surregional.
- *Varianta D "Dretgira spezialisada"*: Questa soluziun sa referescha a la funcziun da surveglianza da las dretgiras districtualas d'enfin ussa. Tenor quest model è la APUC ina chombra da la dretgira districtuala e sa cumpona – ultra dal presidi – d'almain duas derschadras spezialisadas resp. dus derschaders spezialisads, sche pussaivel en uffizi principal.

La regenza po ir d'accord cun l'opiniun da la cumissiun d'expertas e d'experts, per la quala mo las variantas A e B vegnan en dumonda per realisar il nov dretg da protecziun da l'uffant e da creschids en il chantun Grischun. **Dapli che tschintg APUC independents èn exclusas** en il Grischun pervia da las prescripziuns dal dretg federal. Gist en las regiuns perifericas è er l'intschess dal plaun mesaun memia pitschen per ademplir las pretensiuns dal dretg federal envers in'autorità spezialisada, e quai schizunt en cas d'ina reducziun ad otg regiuns. Per quest motiv na pari dad esser ni cunvegnent ni adequat da delegar questa incumbensa a las vischnancas, tant pli perquai ch'il dretg surordinà na las conceda strusch ina libertad d'agir. A favur d'ina **attribuziun da l'incumbensa al chantun** pledan dal rest per gronda part er ils criteris, tenor ils quals ina incumbensa duai vegnir attribuida – tenor l'avis da la regenza – al chantun u a las vischnancas (missiva carnet nr. 20/2008-2009, p. 1090 s.; cf. tabella 12 tar il punct IV.2.c):

- Cunquei ch'i sa tracta da proteger persunas che basegnan agid, n'èn giavischadas naginas differenzas communalas en la purschida da prestaziuns.
- Il dretg federal fixescha reglas e standards unitars.
- Las prescripziuns stringentas chaschunan in augment dal personal da las autoritàs spezialisadas ed uschia custs supplementars, quai che na po strusch vegnir influenzà da las vischnancas.

Perquai ch'il dumber da cas è memia pitschen, è il cussegl grond adina puspè s'exprimì **cunter l'installaziun da dretgiras spezialisadas** en il rom da la reorganisaziun giudiziala. Perquai che l'organisaziun giudiziala grischuna n'ha naginas dretgiras spezialisadas fin ussa, ha la regenza refusà in'organisaziun giudiziala da las APUC en la procedura da consultaziun sin plaun federal. Er en il sector da la protecziun da l'uffant e da creschids pleda il dumber da cas cunter ina soluziun cun dretgiras spezialisadas, cumbain ch'igl exista in tschert potenzial da sinergia cun la giurisdicziun civila d'emprima istanza. Ultra dal fatg che la gronda part dals districts avess in grad d'occupaziun memia pitschen, pudessan plinavant resultar problems tar l'elecziun da las derschadras e dals derschaders spezialisads tras il pievel, ma er problems,

perquai che commembras e commembers da la dretgira districtuala en uffizi accessoric stessan visavi persunas giudizialas spezialisadas en uffizi cumplain e principal.

Independentamain da la varianta che vegn tschernida per la concepziun structurala propona la regenza in' **organisaziun graduada e decentrala** per la APUC. Uschia duai la APUC sa divider en l'autorità spezialisada en il senn pli stretg (q.v.d. il gremi da decisiun) ed en il secretariat da l'autorità sco servetsch da sustegn. Plinavant duain las assistenzas professiunalas sclerir ils fatgs ed accompagnar las assistentas ed ils assistents privats per incumbensa da l'autorità (cf. explicaziuns tar il punct II.3.b), sch'il dretg federal permetta quai e sche quai è cunvegnet. Questa **delegaziun da las incumbensas** gida a cuntanscher il volumen necessari per in'organisaziun uschè decentrala da las assistenzas professiunalas sco pussaivel (cf. punct IV.2.c).

b) Varianta A: Autorità spezialisada chantunala cun filialas

i. Descripziun

La varianta A prevesa ina APUC ch'è cumpetenta per tut il chantun. Ils biros da questa autorità na duain dentant betg mo esser en il center, mabain er en autras parts dal chantun. Uschia pon las decisiuns vegnir prendidas pli datiers da la populaziun, en las regiuns vegnan stgaffidas plazzas qualifitgadas decentralas ed il temp da viadi per las commembras e per ils commembers da l'autorità u per las persunas pertutgadas po vegnir reduci.

Las **filialas** èn ina part organisatorica da la APUC. Lur cumpetenza cumpiglia en emprima lingia il "intschess natiral", na sa restrenscha dentant betg a quel. Tut tenor las enconuschientschas spezialisadas pon p.ex. tschertas incumbensas da l'autorità u dals servetschs da sustegn vegnir concentradas tar ina filiala. Mintga filiala sa cumpona da commembras e da commembers da l'autorità spezialisada sco er da collavuraturas e da collavuratur dal secretariat da l'autorità. Per garantir la cumposiziun interdisciplinara da la APUC sco unitad stoi – occupond las plazzas en las filialas – vegnir guardà ch'ils differents secturs professiunals sajan represchentads en moda equilibrada. En las filialas vegnan exequidas las medemas incumbensas sco en in'autorità centrala u en pliras autoritàs decentralas. Las commembras ed ils commembers da l'autorità en la filiala surpiglian per regla l'instrucziun e la direcziun da la procedura en cas da persunas cun domicil en l'intschess. Pervia da l'effectiv da personal na po la filiala percenter betg furmar il collegi giuditgant, en cas che l'autorità collegiala è cumpetenta, mabain sto – a norma da las enconuschientschas spezialisadas necessarias – vegnir cumplettada cun ina u cun duas commembras u commembers da la centrala u d'ina outra filiala (cf. nov art. 60 LitCCS). L'instrucziun e la direcziun decentrala da la procedura garantisce che almain ina commembra u in commember da l'autorità da la filiala fetschia part dal collegi giuditgant.

Pervia da lur incumbensas e da lur funcziun ston las filialas regionalas esser cuntanschiblas da tut temp. Quai premetta in **grad d'occupaziun d'almain 300 pertschients da plazzas per mintga filiala** (mintgamai circa 150 fin 160 pertschients da plazzas per l'autorità e per ils servetschs da sustegn/secretariat), per che la substituziun entaifer las singulas funcziuns possa vegnir garantida. Questa grondezza minimala duessan las filialas da princip cuntanscher tras il dumber da cas en lur intschess. Per pudair cuntanscher questa finamira tar las commembras e tar ils commembers da l'autorità, ston las filialas per part desister da delegar incumbensas als servetschs da sustegn. Pervia da la classificaziun en differentas classas da funcziun chaschuna questa renunzia custs supplementars. Quests "custs da decentralisaziun" èn tut en tut acceptabels e statalpoliticamain giustifitgads.

Il **dumber ed ils lieus** dependan en spezial dal dumber da cas che vegnan spetgads, da la grondezza pussaivla, da la cuntanschibladad geografica u da la plurilinguitad. Quai cun resguardar ch'il dumber da filialas ha consequenzas per ils custs totals, e quai sin basa dal transferiment d'incumbensas tranter il secretariat e l'autorità sco er sin basa da la lavur da coordinaziun. Cunquai che mintga filiala supplementara chaschuna custs supplementars e restricziuns correspondentas, è la gronda part da las expertas e dals experts s'exprimida per uschè paucas filialas sco pussaivel. Partind da las tractativas parlamentaras concernent la realisaziun dal CPP e dal CPC en il Grischun èn tschintg lieus potenzials vegnids examinads areguard lur grondezza presuntiva sin basa da l'intschess. Il basegn da personal è vegnì calculà sin basa dal dumber da cas dals intschess respectivs, sin basa da la proposta per reparter las incumbensas tranter la APUC e las assistenzas professiunalas sco er sin basa da las supposiziuns generalas davart il basegn da personal en l'avegnir (cf. explicaziuns tar ils puncts II.2.b, II.3.b, II.3.c e IV.1.a). La calculaziun parta da la supposiziun che tschertas proceduras – en spezial en la protecziun da l'uffant – stoppian vegnir manadas en in lieu central pervia da las enconuschientschas spezializadas ch'èn necessarias. La calculaziun da la proposta per il secretariat da l'autorità (600 fin 750 pertschients da plazzas per mintgamai 1000 mesiras existentas) sa mova sapientivamain en la regiun da las valurs las pli bassas ch'èn usitadas en auters chantuns, perquai che la cumissiun d'expertas e d'experts ha giuditgà la supposiziun dals auters chantuns sco plitost generusa. Ils scleriments mussan ch'il dumber da cas permetta trais filialas en il Grischun:

- En *Engiadina* vegn cuntanschida la grondezza minimala giavischada. Per la substituziun da la funcziun uffiziala èsi dentant necessari da desister per part da delegar las incumbensas al servetsch da sustegn.
- En il territori dal *Rain posteriur/Grischun central* na vegn la grondezza minimala giavischada betg cuntanschida per pauc, cunquai ch'il basegn da personal calculà (senza scleriments) sa chatta tar 250 fin 335 pertschients da plazzas.
- En la *Mesolcina* na vegn la grondezza minimala – er senza delegar ils scleriments dals fatgs – per bler betg cuntanschida, cunquai ch'il basegn da personal calculà sa chatta tut en tut tranter 100 e 150 pertschients da plazzas (senza resp. cun scleriments). Empè d'ina filiala duai ina commembra u in commember da l'autorità en uffizi cumplain u principal a Cuira esser responsabel per la Mesolcina e lavurar regularmain giu là.
- Per il territori dal *Partenz/Tavau* vegn la grondezza minimala gist cuntanschida cun integrar il circul da Bravuogn (basegn da personal total calculà: 270 fin 350 pertschients da plazzas). Per la substituziun èsi necessari da renunziar per part ad in delegaziun interna da las incumbensas.
- En *Surselva* sa lascha la grondezza minimala giavischada gist cuntanschier cun adattar l'intschess a la corporaziun regionala actuala. Per la substituziun da la funcziun uffiziala èsi medemamain necessari da renunziar per part a la delegaziun.

Sa basond sin quests scleriments e sin la recumandaziun da la cumissiun d'expertas e d'experts propona la regenza la suandanta **divisiun** da la APUC:

Criteri	Lieu	Sedia principala (Cuira)	Filiala Engiadina	Filiala Partenz/Tavau	Filiala Surselva
Intschess Districts Abitant(a)s		Landquart, Plessur, Plaun (per part), Alvra (per part), Rain posterior, Moesa ~ 106 000 abitant(a)s	Bernina, Malögia, En ~ 33 000 abitant(a)s	Partenz/Tavau, circular da Bravuogn ~ 27 000 abitant(a)s	Corporaziun regiunala Surselva ~ 26 000 abitant(a)s
Dumber da cas novs existents		385 1660	90 415	65 355	85 320
Basegn da personal Autoritad <i>(* da quai: renunzia a la delegaziun d'incumb.)</i> Secr./serv. da sustegn Total		Cuira 320 – 480 Mesauc 70 – 100 35 – 65 1000 – 1235 1390 – 1815	160 * 35 – 75 175 – 285 335 – 445	160 * 60 – 90 110 – 190 270 – 350	160 * 60 – 95 95 – 180 255 – 340
En tut		Autoritad: Secretariat/servetschs da sustegn: Total:		870 – 1060 pertschiants da plazzas 1380 – 1890 pertschiants da plazzas 2250 – 2950 pertschiants da plazzas	
Custs		ca. 4.5 – 4.9 milliuns francs			

Tabella 7: Cifras distinctivas tar la proposta da la regenza per ina APUC cun trais filialas

ii. *Avantatgs e dischavantatgs*

Cumpareglia cun ina soluziun cun pliras APUC independentas ha il model cun filialas en spezial ils suandants avantatgs e dischavantatgs:

Avantatgs	Dischavantatgs
<ul style="list-style-type: none"> – na dovra nagina regulaziun da la cumpetenza territoriala, è pia cumpatibel cun la refurma dal territori planisada – il servetsch da pichet sto vegnir organisà mo ina giada, cunquai ch'i sa tracta d'ina autoritad – bunas enconuschientschas da las relaziuns localas, regiunalas, linguisticas e culturalas grazia a las filialas – las pretensiuns envers in'autoritad spezialisada vegnan ademplitas cumplainamain – favuraivel, perquai ch'igl ha damain incumbensas directivas e damain commembras e commembers da l'autoritad – pussaivladad d'engaschar flexiblmain il personal en plirs lieus da la medema autoritad – spezialistas e spezialists pon vegnir tratgs a niz senza stuaire referir a pliras autoritads – pussaivlas èn plitost plazzas cun in grad d'occupaziun pli grond, cunquai che las plazzas necessarias na ston betg vegnir divididas per il collegi giuditgant u per l'interdisciplinaritad – la recrutaziun da personal è eventualmain pli facil, perquai ch'ils grads d'occupaziun èn pli gronds e las pussaivladads d'engaschament pli flexiblas – dapli flexibilitad areguard las cumpetenzas linguisticas ed areguard la cumposiziun da las schlattainas – pervia da las unitads pitschnas è la APUC bain dirigibla – ina pratica unitara è pussaivla entaifer l'autoritad e na sto betg avair lieu sur l'autoritad da surveglianza u sur ina instanza giudiziala da recurs – plitost damain lavur per l'autoritad da surveglianza 	<ul style="list-style-type: none"> – las filialas n'èn betg autoritads independentas – la decisiun na vegn betg exnum premda en la regiun – dapli temp da viadi per las commembras e per ils commembers da las filialas u da la "centrala" per las tractativas da l'autoritad collegiala u per las sesidas plenaras – lavur da coordinaziun per ina pratica unitara entaifer l'entira autoritad – eventualmain la "tentaziun" a cumpetenzas singulas extralegalas u a decisiuns circularas, perquai ch'il temp da viadi croda davent qua tras – la circulaziun da las actas per decider sco autoritad collegiala chaschunass dapli lavur, sche la gestiun electronica da las fatschentas cun dossiers complets na vegniss betg introducida

Tabella 8: Avantatgs e dischavantatgs da la proposta "Ina APUC cun filialas"

c) **Varianta B: Trais u tschintg autoritads spezialisadas**

i. *Descripziun*

Cuntrari a la varianta A prevesa la varianta B pliras autoritads spezialisadas independentas cun ina clera cumpetenza territoriala. Mintgina da questas APUC sto correspunder a las pretensiuns dal dretg federal envers in'autoritad spezialisada e **sto funcziunar cun l'agen effectiv da personal**; ina substituziun tras in'otra autoritad duai esser pussaivla mo excepziunalmain. Quai vul dir che mintga autoritad spezialisada stoppia sa cumponer d'almain trais commembras e commembers en uffizi cumplain e principal e che questas commembras e quests commembers stoppian permetter ina **cumposiziun interdisciplinara** dal collegi giuditgant sco er avair las enconuschientschas linguisticas necessarias per lur intschess. Medemamain sto mintga autoritad **esser cuntanschibla da tut temp**; ina regulaziun che cumpiglia pliras autoritads n'è betg admissa. Questas pretensiuns envers la funcziunalitad da tut las autoritads pon – tut tenor il dumber d'autoritads – avair en spezial las suandantas consequenzas. Dapli autoritads che vegnan installadas e:

- pli pitschen ch'il grad d'occupaziun per singulas funcziuns è, perquai che l'effectiv da plazzas sto vegnir repartì sin pliras personas pervia da l'obligaziun d'interdisciplinaritad e pervia da la grondezza dal collegi giuditgant;

- damain ch'igl è pussaivel da delegar incumbensas als servetschs da sustegn, perquai che mo uschia po il dumber necessari da commembras e da commembers da l'autorità vegnir occupà.

Sco alternativa tar ina APUC cun filialas recumonda la cumissiun d'expertas e d'experts ina soluziun **cun trais u cun tschintg autoritads independentas**; dapli che tschintg autoritads n'èn betg da responsar ord vista professiunala. Sch'i vegnan installadas pliras autoritads, sto vegnir fixada lur divisiun. Quai cun re-guardar las cundiziuns geograficas, l'avertura per il traffic sco er ina grondezza equilibrada da las autoritads. Independentamain dal dumber d'autoritads sa laschi constatar gia ussa – sin basa da las tractativas en il cussegl grond concernent la refurma dal territori – che la competenza territoriala da la APUC na dastgass per regla correspunder ni al territori da las regions futuras ni al territori dals districts actuals. Per mancanza d'ina eventuala attribuziun al plaun mesaun stat la competenza da la regenza d'**eleger las commembras ed ils commembers da l'autorità** en il center. In'attribuziun a las suprastanzas regionalas u a las dretgiras districtualas respectivas na correspundess betg ad ina soluziun concisa e simpla, perquai che la competenza sa chattass per il pli sin plaun surregional.

Sin basa da las supposiziuns fundamentalas per la concepziun futura dals fatgs tutelars sco er sin basa da las recumandaziuns da la cumissiun d'expertas e d'experts sa lascha la divisiun en trais resp. en tschintg APUC circumscriber sco suonda:

APUC	Val dal Rain dal nordost/ Grischun central/Partenz	Vals dal Rain dal sidvest/ Mesolcina	Engiadina/Vals dal sid
Intschess	Plessur, Landquart, Partenz/Tavau, Alvra	Surselva, Plaun, Rain posteriur, Moesa	Bernina, Malögia, En
Districts			
Abitant(a)s	~ 98 000 abitant(a)s	~ 61 000 abitant(a)s	~ 33 000 abitant(a)s
Dumber da cas			
novs	315	220	90
existents	1510	825	415
Basegn da personal			
Autorità	300 – 450	200 – 275	200
<i>(da quai: renunzia a la delegaziun d'incumb.)</i>	-	0 – 10	75 – 115
Secr./serv. da sustegn	885 – 1100	530 – 680	135 – 245
Total	1185 – 1550	730 – 955	335 – 445
En tut	Autorità: Secretariat/servetschs da sustegn: Total:	700 – 925 pertschients da plazzas 1550 – 2025 pertschients da plazzas 2250 – 2950 pertschients da plazzas	
Custs	4.49 – 4.76 milliuns francs		

Tabella 9: Cifras distinctivas tar la sutvariante cun trais APUC

APUC	Grischun dal nord/Moesa	Engiadina/Vals dal sid	Alvra/Rain posteriur	Partenz/Tavau	Surselva
Intschess Districts Abitant(a)s	Landquart, Plessur, Plaun (per part), Moesa ~ 86 500 abitant(a)s	Bernina, Malögia, En ~ 33 000 ab.	Alvra, Rain posteriur ~ 21 000 ab.	Partenz/Tavau ~ 26 000 ab.	Corporaziun regiunala Surselva ~ 26 000 ab.
Dumber da cas novs existents	315 1345	90 415	70 330	65 345	85 320
Basegn da personal Autoritad <i>(* da quai: renunzia a la delegaziun d'incumb.)</i> Secr./serv. da sustegn Total En tut	Cuira 265 – 380 Moesa 70 – 100 * 35 – 55 815 – 1005 1150 – 1485	200 * 75 – 115 135 – 245 335 – 445	200 * 100 – 140 50 – 135 250 – 335	200 * 100 – 130 60 – 145 260 – 345	200 * 100 – 135 55 – 140 255 – 340
	Autoritad: Secretariat/servetschs da sustegn: Total:		1135 – 1280 pertschiants da plazzas 1115 – 1670 pertschiants da plazzas 2250 – 2950 pertschiants da plazzas		
Custs	4.72 – 5.42 milliuns francs				

Tabella 10: Cifras distinctivas tar la sutvariante cun tschintg APUC

ii. *Avantatgs e dischavantatgs*

Ils avantatgs ed ils dischavantatgs da trais u da tschintg APUC independentas sa laschan resumar sco suonda:

	Avantatgs	Dischavantatgs
3 APUC	<ul style="list-style-type: none"> - autoritad decentrala independenta - la decisiun vegn prendida en la regiun - las prescripziuns areguard la cumposiziun interdisciplinara sco er areguard l'engaschament en uffizi cumplain e principal pon per gronda part vegnir observadas bain - las structuradas na porschan nagins impuls per competenzas singulas u per decisiuns circularas - pervia da las unitads pitschnas èn las APUC bain dirigiblas - correspunda a las recumandaziuns da la COPUC - soluziun favuraivla, perquai ch'i na ston strusch vegnir transferidas incumbensas a la funcziun uffiziala (a commembras ed a commembers da l'autoritad) 	<ul style="list-style-type: none"> - na correspunda betg a las cundiziuns generalas dal cussegl grond per la reforma dal territori - grondas pretensiuns envers la cumpetenza linguistica da las commembras e dals commembers sco er da las collavuraturas e dals collavuratur da l'autoritad, perquai che tut las APUC han pliras linguas uffizialas - l'acceptanza e la francada en las regiuns è dubitaivla - pli pitschnas enconuschientschas da las relaziuns localas, regionalas, linguisticas e culturalas - difficultad da designar la sedia uffiziala da la APUC - duplicitads inevitablas tar l'organisaziun dal servetsch da pichet - main decentral che autras variantas - ina spezialisaziun entaifer la APUC è difficila - ina pratica unitara sto vegnir cuntanschida plitost sur l'autoritad da surveglianza u sur l'istanza giudiziala da recurs

	Avantatgs	Dischavantatgs
5 APUC	<ul style="list-style-type: none"> - autoritad decentrala independenta - la decisiun vegn prendida en la regiun - enconuschientschas da las relaziuns localas, regiunalas, linguisticas e culturalas - creaziun cunzunt da plazzas parzialas en las regiuns - pervia da las unitads pitschnas èn las APUC bain dirigiblas - las structuradas na porschan nagins impuls per cumpetenzas singulas u per decisiuns circularas 	<ul style="list-style-type: none"> - na correspunda betg a las cundiziuns generalas dal cussegl grond per la refurma dal territori - duplicitads inevitablas tar l'organisaziun dal servetsch da pichet - pervia dal dumber da cas restan las structuradas pitschnas, quai che restrenscha la pussaivladad da l'interdisciplinaritad - pitschna pratica e pauca experientscha pervia dal dumber da cas - ina spezialisaziun entaifer las APUC n'è betg pussaivla - custs supplementars considerabels - ina pratica unitara sto vegnir cuntanschida plitost sur l'autoritad da surveglianza u sur l'istanza giudiziala da recurs - eventualas difficultads da recrutar il personal pervia dals pitschens pensums - eventuals problems areguard l'independenza pervia d'occupaziuns accessoricas en cas d'engaschaments a temp parzial - per part pretensiuns pli grondas envers las commembras ed envers ils commembers sco er envers las collavuraturas ed envers ils collavuraturs da las APUC pervia da la plurilinguitad - lavur supplementara per l'autoritad da surveglianza, perquai ch'igl ha pli bleras APUC

Tabella 11: Avantatgs e dischavantatgs da la proposta "Trais u tschintg APUC"

d) Decisiun da la regenza

i. Princip

Pervia da la geografia e pervia da la pitschna spessezza da la populaziun na datti betg ina soluziun ideala senza dischavantatgs per realisar il dretg da protecziun da l'uffant e da creschids en il chantun Grischun. Suenter avair considerà ils avantatgs ed ils dischavantatgs è la regenza arrivada a la ferma persvasiun che la varianta A (autoritad chantunala cun filialas) porschia – ord vista da la populaziun e da las autoritads – ina **meglra garanzia per pudair organiser la protecziun da l'uffant e da creschids en moda effizienta e cumpetenta sco er cun custs giustifitgabels**. Plinavant correspunda questa varianta meglier a las pretensiuns dal dretg federal, senza tralasciar la **francada necessaria en las regiuns**. Tut en tut predomineschan ils avantatgs d'ina APUC ch'è organisada en moda decentrala. Questa varianta è numnadamain cumpatibla senza problems cun la refurma dal territori planisada e permetta plinavant ina flexibilitad maximala tar l'adempliment decentral da las incumbensas e tar l'engaschament dal personal. La soluziun proponida è in **cumpromiss equilibrà** tranter in'autoritad centrala e pliras autoritads decentralas ch'èn en sasez memia pitschnas.

La decisiun da la regenza na sa drizza betg cunter la lavur u cunter las stentas da refurma da las autoritads tutelaradas e da las avugadias uffizialas d'enfin ussa. Las prescripziuns dal dretg federal e las midadas tar las cundiziuns generalas giuridicas e socialas pledan dentant a favur d'ina refurma fundamentala. Che la reorganisaziun vegnia **realisada en moda socialmain supportabla**, è in giavisch da la regenza. Perquai duain las collavuraturas ed ils collavuraturs da las autoritads tutelaradas resp. da las avugadias uffizialas d'enfin ussa sche pussaivel vegnir resguardads, cur ch'i vegnan occupadas las plazzas futuras da la APUC sco er da las assistenzas professiunalas regionalas, sch'ellas ed els han las qualificaziuns persua-

nalas e professionalas necessarias. Ina garanzia sco tala da vegnir engaschà n'è dentant chapai vlain betg pussaivla.

ii. Avantatgs da questa proposta

L'installaziun d'ina APUC cun trais filialas ha numerus avantatgs che predomineschan cleramain en cumparegliaziun cun ils dischavantatgs. Dal puntg da vista da la regenza ston cunzunt ils suandants aspects vegnir validads en moda positiva:

Structuras effizientas e flexiblas senza stuair divider il territori

Tras in'autorità ch'è cumpetenta per tut il chantun n'èsi betg necessari da reglar la cumpetenza territoriala. Uschia croda davent ina interfatscha a la refurma dal territori, cunquai che l'incumbensa na po betg vegnir ademplida sin il plaun mesaun, perquai che las pretensiuns dal dretg federal na permettun betg otg fin indesch APUC. Ord vista professionala èn pussaivlas maximalmain tschintg autoritàs spezialisadas.

In'autorità ch'è cumpetenta per tut il chantun permetta ina gronda flexibilitad tar l'adempliment da las incumbensas, entant che pliras autoritàs independentas stgaffeschun restricziuns areguard las structuras ed areguard la funcziunalità.

L'organisaziun decentrala vegn mantegnida – las plazzas da lavur en las regiuns vegnan amplifitgadas

Las filialas procuran che la APUC chantunala saja francada en las regiuns. La proximitad a las burgaisas ed als burgais sco er las enconuschientschas da las relaziuns localas restan garantidas.

La proposta da la regenza permetta da realisar il nov dretg da protecziun da l'uffant e da creschids en moda socialmain supportabla, en spezial per las persunas ch'èn engaschadas en uffizi cumplain u principal ed en piazza parziala. Tras l'installaziun da trais filialas vegnan mantegnidas e stgaffidas dapli plazzas da lavur qualifitgadas en las regiuns (cf. tabellas 2 e 7):

– Engiadina/Vals dal sid:	fin ussa: almain 180% da plazzas	nov: 335–445% da plazzas
– Partenz/Tavau:	fin ussa: almain 160% da plazzas	nov: 270–350% da plazzas
– Surselva:	fin ussa: almain 60% da plazzas	nov: 255–340% da plazzas
– Moesa:	fin ussa: almain 50% da plazzas	nov: 70–100% da plazzas (subordinà a Cuira)

Las pretensiuns envers la professionalità ed envers l'experientscha pratica vegnan ademplidas

Las incumbensas impurtantas e complexas en la protecziun da l'uffant e da creschids a favur da las persunas che basegnan protecziun premettan tschertas enconuschientschas spezialisadas e l'experientscha necessaria da vart da l'autorità cumpetenta. Tras la soluziun proponida vegnan questas pretensiuns ademplidas bain en tut il chantun. Cuntrari a la varianta cun pliras autoritàs permetta la proposta da la regenza d'engaschar da princip tut las commembras e tut ils commembers da l'autorità en uffizi cumplain u principal. Uschia vegnan stgaffidas plazzas da lavur attractivas, quai che duess er facilitar la recrutaziun. Cun delegar las incumbensas en moda raschunaivla entaifer las filialas pon ultra da quai vegnir evitads custs supplementars.

Naginas grevezzas finanzialas supplementaras per las vischnancas

Las prescripziuns dal dretg federal chaschunan in augment dal persunal da las autoritàs spezialisadas. Tras la proposta da la regenza surpiglia il chantun ils custs supplementars ch'èn colliads cun quai; el decida dentant er davart l'organisaziun. La finanziaziun chantunala para dad esser cunvegnetta, perquai che las vischnancas n'avessan – sin basa da las prescripziuns dal dretg federal – strusch ina libertad d'agir e stuessan schliar l'incumbensa sin plaun regional. Sche las vischnancas vegnan distgargiadas tut

en tut u sche la refurma n'ha nagins effects sin ils custs da las vischnancas, dependa dals custs per l'assistenza professiunala.

2. Organisaziun futura da las assistenzas professiunalas

a) En general

Las assistenzas professiunalas futuras remplazzan las indesch avugadias uffizialas actualas. Lur professiunalitad dependa ord vista qualitativa da las abilitads spezializadas dal personal ed ord vista quantitativa dal profil da quantitat. En quest connex na sa restrenscha il profil da quantitat betg mo al dumber da cas, mabain cumpiglia er auters aspects che resultan tras quai: dimensiun da l'engaschament (uffizi accessoric, principal u cumplain), dumber da mandats che mintga persuna sto exequir sco er grondezza dal manaschi (dumber d'emploiadas e d'emploiads). Igl è pli facil d'ademplier bain ed en moda professiunala las incumbensas, sch'il manaschi ha ina grondezza adequata. Latiers tutgan en spezial la garanzia da la gestiun administrativa e professiunala dal manaschi, ma er las pussaivladads da reglar internamain la substituziun, da sa spezialisar commensuradamain sco er da reparter en moda cunvegna las differents activitads sin l'execuziun dals mandats e sin il sustegn administrativ. Sco grondezza minimala giavischada recumonda la federaziun tutelara dal Grischun ina dimensiun da 500 fin 550 pertschients da plazzas per mintga assistenza professiunala. Per pudair cuntanscher ina tala grondezza dal manaschi cun l'occupaziun necessaria resp. cun il volumen d'incumbensas correspondent sto l'intschess avair ina tscherta grondezza. Per ademplier las incumbensas en moda effizienta e cunvegna ston las assistenzas professiunalas dentant esser francadas a medem temp en las regions. En quest connex ston vegnir resguardadas las relaziuns geograficas sco er la diversitad linguistica en noss chantun. La finala sto vegnir tschernida er qua ina furma organisatorica ch'è cumpatibla cun las structuradas futuras en il chantun. En vista a l'organisaziun da las assistenzas professiunalas sa tschentan da princip duas dumondas: Tge incumbensas duain ellas ademplier (mo execuziun dals mandats u incumbensas supplementaras)? E tge plaun statal duai esser cumpetent per las incumbensas (chantun u vischnanca)?

b) Incumbensas da las assistenzas professiunalas

i. Assistenza professiunala sulettamain sco post d'execuziun dals mandats

Probablamain pervia da las grondas differenzas tar la dotaziun da las plazzas en la pratica sco er tar la lavur pro cas na datti nagins standards generals areguard il personal ch'i dovra per exequir mandats dal dretg da protecziun da l'uffant e da creschids. Igl existan dentant tschertas valurs directivas che sa basan sin las experientschas. Uschia recumonda p.ex. la federaziun tutelara dal Grischun ina piazza a temp cumplain per exequir 70 fin 80 mandats (senza administraziun e senza funcziun directiva). En ses rapport d'expert dals 15 da november 2009 parta professor Christoph Häfeli d'ina piazza a temp cumplain per l'execuziun da ca. 55 mandats e per l'administraziun. La gronda differenza resulta tras ils differents puncts da referiment; tut en tut portan las duas propostas resultats cumparegliabels.

Partind dal dumber da mesiras e da la relaziun actuala tranter mandatarias e mandataris privats ed uffizials (cf. punct II.2.d), resulta per las assistenzas professiunalas tut en tut in volumen da 2000 mesiras che ston vegnir exequidas. Tenor las valurs directivas dat quai ina dotaziun da totalmain ca. 37 plazzas a temp cumplain per l'execuziun dals mandats incl. l'administraziun. Per cuntanscher la grondezza dal manaschi minimala giavischada stuessan ils indesch servetschs actuals existents vegnir reducids a tschintg fin set (cf. recumandaziun da la federaziun tutelara dal Grischun resp. rapport d'expert Häfeli, p. 35).

Sche las incumbensas da l'assistenza professiunala sa restrenschan a l'execuziun dals mandats, èn ils avantatgs numnads da la grondezza minimala giavischada (cf. punct IV.2.a) confruntads en spezial cun il dischavantatg gravant che la francada locala è mendra e che las enconuschientschas da las relaziuns localas e da las relaziuns socialas da las persunas che basegnan protecziun n'èn betg uschè bunas. Plinavant na correspunda il dumber futur d'autoritads betg a las finamiras da la refurma dal territori. Tenor quellas duain vegnir stgaffidas otg fin indesch regiuns. Per quests motifs refusa la regenza da restrenscher il spectrum d'incumbensas per las assistenzas professiunalas.

ii. *Assistenza professiunala sco post d'execuziun dals mandats e sco post decentral da scleriment*
 Pervia dals dischavantatgs che resultan, sch'il champ d'incumbensas da las assistenzas professiunalas è memia stretg, propoza la regenza da **surdar a las assistenzas professiunalas quellas incumbensas da la APUC che pon vegnir excorporadas** (cf. explicaziuns tar la delegaziun d'incumbensas, punct II.3.b e c).
 Uschia èsi plinavant pussaivel da garantir – sco giavischè – la colliaziun cun las relaziuns localas e las enconuschientschas da talas, sch'i sa tracta da sclerir ils fatgs concrets per la APUC sco er da recrutar e d'accompagnar las assistentas ed ils assistents privats. Tras questas incumbensas supplementaras e sin basa dal dumber da cas en media resulta in basegn da persunal stimà da totalmain ca. 950 fin 1350 persontschients da plazzas (cf. explicaziuns tar il punct II.3.c). Ensemen cun la lavur per l'execuziun dals mandats resulta in basegn da persunal stimà da 45 fin 50 plazzas a temp cumplain. Resguardond la grondezza minimala giavischada pon pia vegnir manadas – ord vista professiunala – **otg fin diesch assistenzas professiunalas**. Questa attribuziun da las incumbensas excorporablas permetta pia da francar meglier las assistenzas professiunalas en las regiuns; uschia vegnan mantegnidas las plazzas da lavur existentas en las regiuns e stgaffidas novas plazzas decentralas. Il portfolio d'incumbensas complessiv correspunda a la refurma dal territori planisada e permetta d'attribuir l'incumbensa ad in plaun mesaun futur. La finamira è ch'igl haja maximalmain tantas assistenzas professiunalas sco regiuns.

c) Plaun cumpetent per ademplir las incumbensas

La constituziun chantunala prevesa che las incumbensas publicas vegnian ademplidas dal chantun u da las vischnancas (art. 75 ss. CC). Auters purtaders d'incumbensas publicas – furmas da la collavuraziun intercomunala, corporaziuns regiunalas, circuls – èn mo cumpetents, sche las vischnancas u il chantun als delegheschan ina incumbensa (cf. art. 62, 70 e 72 al. 2 CC). En il rom da la refurma dal territori planisada duai quest sistem vegnir mantegnì (cf. missiva carnet nr. 8/2010-2011, p. 676, 680 s.). Ils criteris per attribuir ina incumbensa al chantun u a las vischnancas sa laschan resumar sco suonda:

Criteria per attribuir incumbensas a la vischnanca	Criteria per attribuir incumbensas al chantun
<ul style="list-style-type: none"> – il niz resulta per gronda part tar la vischnanca – las vischnancas han ina relaziun spezialmain stretga tar l'incumbensa e la pon ademplir en moda effizienta – igl è impurtant d'enconuscher las relaziuns persunalas e territorialas respectivas – las persunas pertutgadas pon vegnir integradas al lieu en la cunresponsabladad 	<ul style="list-style-type: none"> – tut il chantun profitescha dal niz – differenzas communalas tar la purschida da prestaziuns duain vegnir restrenschidas – i dovra reglas e standards unitars – i ston vegnir ademplidas obligaziuns naziunalas ed interchantunalas – l'execuziun tras il chantun porscha gronds avantatgs d'effizienz

Tabella 12: Criteria per attribuir incumbensas a las vischnancas resp. al chantun (M 2008-2009, p. 1090 s.)

Cunquai che las assistenzas professiunalas èn subordinadas professiunalmain a la APUC, ha la cumissiun d'expertas e d'experts proponì en emprima lingia in purtader chantunal. Per la regenza na basta questa subordinaziun betg per attribuir las incumbensas al chantun. Perquai che l'incumbensa stat datiers da l'agid social material e pervia da la regulaziun areguard la surpigliada dal deficit da las mesiras, sa chatta

l'assistenza professionala cunzunt en l'interess da las vischnancas. Per l'execuziun dals mandats, ma er per ils scleriments dals fatgs e per la recrutaziun d'assistentas e d'assistents privats èsi plinavant impurtant d'enconuscher las relaziuns persunalas e territorias. Cuntrari a la APUC (cf. punct IV.1.a) pledan ils criteris tut en tut a favur dal **putader vertent**.

d) Proposta da la regenza

Sin basa da questas ponderaziuns propona la regenza da **regionalisar las assistenzas professionalas cun extender il champ d'incumbensas**; responsablas per la finanziaziun restan er vinavant las vischnancas. Suentar avair considerà ils avantatgs ed ils dischavantatgs è la regenza persuadida che questa proposta porschia – ord vista da la populaziun e da las autoritads – la meglra garanzia per pudair organisar las assistenzas professionalas en moda effizienta e cumpetenta sco er cun custs giustifitgabels. Dal punctg da vista da la regenza ston cunzunt ils suandants aspects vegnir validads en moda positiva:

Adempliment effizient e cunvegnent da las incumbensas en concordanza cun la refurma dal territori planisada

Tras quai che las assistenzas professionalas n'èn betg mo cumpetentas per l'execuziun dals mandats, ma bain er per far scleriments per incumbensa da la APUC, èsi pussaivel da cuntanscher ina grondezza optimala dal manaschi e da francar ellas – sco giavischè – en las regions. Questa regulaziun correspunda a las finamiras da la refurma dal territori e po vegnir realisada senza problems.

L'organisaziun decentrala vegn mantegnida – las plazzas da lavur en las regions vegnan amplifitgadas

La concepziun planisada da las assistenzas professionalas garantescha ch'ellas èn francadas en las regions. La proximitad a las burgaisas ed als burgais sco er las enconuschientschas da las relaziuns localas vegnan mantegnidas.

Las plazzas da lavur existentas vegnan medemamain mantegnidas en las regions. Pervia dal champ d'incumbensas pli vast pon ultra da quai vegnir stgaffidas plazzas novas.

Las pretensiuns envers la professionalitad ed envers l'experientscha pratica vegnan ademplidas

Las incumbensas da las assistenzas professionalas premettan enconuschientschas spezializadas correspundentas e la qualificaziun persunala necessaria. Tras la soluziun proponida vegnan ademplidas las pretensiuns envers la professionalitad ed envers las experientschas praticas.

Areguard la coordinaziun cun la refurma dal territori cf. explicaziuns tar il punct III.3.a. e tar il nov art. 45 LitCCS.

3. Autoritad da surveglianza

L'autoritad da surveglianza ha l'incumbensa da procurar ch'il dretg vegnia applitgà en moda correcta ed unitara, senza ch'ella saja autorisada da prender decisiuns materialas en il cas singul. In'applicaziun unitara dal dretg po vegnir cuntanschida tranter auter cun formular standards, cun relaschar directivas, cun far inspeziuns u cun sustegnair, cun cussegliar e cun scolar las commembras ed ils commember da las autoritads. Independentamain da la soluziun tschernida recumonda la cumissiun d'expertas e d'experts ina **surveglianza sin in stgalim**. Quai pervia da la concepziun futura da la APUC sco autoritad spezialisada e pervia dal pitschen dumber d'autoritads.

Per la surveglianza po il chantun tscherner tranter in'**autoritad da surveglianza giudiziala u administrativa**, q.v.d. el po attribuir la surveglianza ubain ad in inspecturat ch'è affilià a l'istanza da recurs ubain ad in'autoritad administrativa. A favur da l'inspecturat pleda la circumstanza ch'i resultan tras las proce-

duras da recurs – tenor l'experientscha – enconuschientschas ch'èn impurtantas per exequir la surveglianza (p.ex. mancanzas da procedura, largias organisatoricas, standards giuridics). L'avantatg da domiciliar la surveglianza tar in'autorità administrativa è ch'ina tala è pli versada en dumondas da l'organisaziun administrativa e dal management e ch'ella stat pli datiers da la politica, la quala è cumpetenta per ina politica da bainstar che tegna quint dals basegns da la populaziun. Plinavant vegni impedì che la funcziun da surveglianza e che l'examinaziun giudiziala da decisiuns vegnan maschadadas en il cas singul, uschia che l'indipendenza giudiziala vegn garantida. Pervia da la vischinanza materiala tar las proceduras recumonda la cumissiun d'expertas e d'experts en emprima lingia da designar la dretgira chantunala sco autorità da surveglianza – sco fin ussa.

Sche la APUC vegn concepida – independentamain da la soluziun tschernida – sco autorità administrativa chantunala, èsi logic per la regenza ch'ella sto vegnir dirigida e survegliada da l'executiva e betg da la giudicativa. Perquai prevesa il sboz da la lescha che la regenza surveglia la APUC. L'attribuziun da l'actività da surveglianza a la regenza è ultra da quai giustifitgada pervia da las incumbensas ch'èn colliadas en emprima lingia cun la surveglianza administrativa (formulaziun da standards, relasch da directivas e da circularas, tgira dal barat professiunal, cussegliaziun, scolaziun e furnaziun supplementara). Quai èn da princip incumbensas administrativas classicas. La surveglianza professiunala ha lieu en il cas singul tras in recurs tar la dretgira chantunala. Cunquai ch'i resultan tras las proceduras da recurs tschertas enconuschientschas ch'èn impurtantas per exequir la surveglianza (p.ex. mancanzas da procedura, largias organisatoricas, standards giuridics), stoi vegnir garantì che quellas vegnian communitgadas a l'autorità da surveglianza (p.ex. comunicaziun da decisiuns, barat d'experientschas).

4. Instanza giudiziala da recurs

Il dretg federal pretenda stringentamain ina protecziun giuridica giudiziala, uschia che la procedura da recurs entaifer l'administraziun è esclusa. Cumbain che las dretgiras na ston betg esser identicas tenor il nov art. 450 CCS (istanza da recurs cunter decisiuns da la APUC) e tenor il nov art. 439 CCS (istanza giudiziala en cas da collocaziun per motivs d'assistenza), èsi giustifitgà – pervia dal dumber da cas – da prevair la medema istanza da recurs per tuts dus secturs. Perquai ch'i vegn a dar en l'avegnir – independentamain da la soluziun tschernida – damain APUC che dretgiras districtualas, n'è ina via da recurs sin dus stgalims betg pli cunvegna entaifer il chantun. Uschia pon d'ina vart vegnir garantidas e promovidas las enconuschientschas spezialisadas da l'istanza da recurs tras in dumber sufficient da cas. Da l'autra vart tegna la concentraziun tar ina dretgira quint dal fatg che las proceduras concernent la protecziun da l'uffant e da creschids vegnian decididas uschè svelt sco pussaivel en moda definitiva. La regenza suonda qua l'opiniun da la cumissiun d'expertas e d'experts che vegn er sustegnida da la dretgira chantunala.

Sch'il dretg chantunal designescha mo ina istanza giudiziala da recurs, pretenda il dretg federal stringentamain che quai saja ina dretgira chantunala superiura (art. 75 da la lescha federala davart il tribunal federal). Cunquai che la dretgira chantunala giuditgescha gia oz appellaziuns en ils fatgs tutelars ed ha pia enconuschientschas ed experientschas pli profundas da quest sector giuridic complex, duai ella er esser cumpetenta en l'avegnir, tant pli perquai ch'il dretg da protecziun da l'uffant e da creschids appartegna al dretg civil.

V. Explicaziuns davart las singulas disposiziuns

1. Lescha introductiva tar il cudesch civil svizzer

Artitgel 14 alinea 4

La cumpetenzza per l'agid d'incasso correspunda al dretg vertent (cf. vegl art. 39). Er areguard l'uffant cun dretg da mantegniment (art. 290 CCS) vegn ella reglada da nov per la suprastanza communal en la norma generala da cumpetenzza.

Artitgel 15 alinea 1 cifra 9 ed alinea 3

En vista al pitschen dumber d'adopziuns èsi giustifitgà da concentrar questa incumbensa tar in post. Quai per garantir l'experiencescha necessaria ed ina pratica unitara. Perquai che la dretgira chantunala na po – sin basa dal dretg federal – betg esser cumpetenta en emprima istanza, duai – sco en auters chantuns – in'autorità administrativa esser cumpetenta da nov per decider davart in'adopziun, e betg las dretgiras districtualas. La regenza po delegar la cumpetenzza da decider ad in departament.

2. Dretg da famiglia

A. Adopziun

Artitgel 36 1. Procedura

L'autorità cumpetenta (regenza u departament, cf. nov art. 15 al. 1 cifra 9) decida sin dumonda da la APUC. Quella maina la procedura d'adopziun, fa ils scleriments necessaris e prepara la decisiun (al. 1). La APUC po incaricar posts adattads da far ulteriurs scleriments (al. 2). Posts adattads en il chantun èn en spezial las assistenzas professiunalas regiunalas e l'uffizi chantunal dal servetsch social resp. ils servetschs socials regiunals. En cas d'adopziuns d'uffants esters pon vegnir consultads en spezial la fundaziun svizra dal servetsch social internaziunal (SSI) u il post svizzer per dumondas d'adopziun. Tant las autoritads sco er terzas persunas èn obligadas da dar a l'autorità che fa ils scleriments las infurmaziuns ch'èn necessarias per pudair decider davart l'adopziun (al. 3). Sin basa da la convenziun da Den Haag davart la protecziun d'uffants e davart la cooperaziun en materia d'adopziun internaziunala (CS 0.211.221.311) èn ils chantuns obligads da fixar in'autorità centrala (al. 4). Actualmain ademplescha l'uffizi chantunal dal servetsch social questa incumbensa. En dumonda vegniss dentant er la APUC. Questa autorità vegn a preparar en l'avegnir tut las adopziuns d'uffants svizzers en il chantun Grischun per mauns da la regenza resp. dal departament cumpetent.

Artitgel 36a 2. Enconuschientscha da la derivanza

Tenor l'art. 268c CCS po l'uffant pretender da tut temp las infurmaziuns davart las persunalias da ses geniturs biologics, cur ch'el ha cumplenì 18 onns; avant survegn el questas infurmaziuns, sch'el ha in interess ch'è degn da vegnir protegi. Fin ussa n'existiva nagina regulaziun legala tar l'art. 268c CCS; cumpetenta era l'autorità chantunala da surveglianza dal stadi civil (uffizi da fatgs da polizia e da dretg civil). Da nov vegn la regenza obligada da designar l'autorità che maina la procedura d'infurmaziun e che cusseglia l'uffant sin ses giavisch (al. 1). En dumonda vegn ubain l'uffizi da fatgs da polizia e da dretg civil sco autorità da surveglianza dal stadi civil ubain la APUC, perquai ch'ella maina en l'avegnir las proceduras d'adopziun en il chantun Grischun. L'autorità cumpetenta po consultar posts adattads (al. 2), p.ex. il post svizzer per dumondas d'adopziun, il SSI u Terre des hommes.

B. Dretg da mantegniment

Artitgel 37 Pajaments anticipads

Quest artitgel correspunda al dretg vertent (cf. vegl art. 40). Betg surpigliada na vegn la delegaziun legislativa al cussegl grond, perquai ch'ina tala delegaziun cuntradi als art. 31 e 32 da la constituziun chantunala (CC, DG 110.100). L'ordinaziun dal cussegl grond davart il pajament anticipà da contribuziuns al mantegniment per uffants cun dretg da mantegniment (DG 215.050) resta vinavant valaivla sin basa da l'art. 103 al. 1 CC.

C. Protecziun da l'uffant e da creschids

Artitgel 38 I. Autoritad da protecziun da l'uffant e da creschids

1. posiziun ed incumbensa

a) en general

L'al. 1 tematisescha la circumscripciun dal nov art. 440 al. 1 CCS e fixescha che la APUC è in'autoritad spezialisada chantunala. Cumbain ch'ella è in'autoritad administrativa ed uschia ina part da l'administraziun chantunala, è ella independenta en l'applicaziun dal dretg e suttamessa mo al dretg. Ella ademplescha tut las incumbensas da la protecziun da l'uffant e da creschids, nun ch'il dretg chantunal delegheschia questas incumbensas ad in'autra autoritad (al. 2).

Artitgel 38a b) convenziuns internaziunalas

Il 1. da fanadur 2009 èn entradas en vigur la convenziun da Den Haag davart la protecziun da l'uffant (CHPrU; CS 0.211.231.011) e la convenziun da Den Haag davart la protecziun da creschids (CHPrC; CS 0.211.232.1) per la Svizra sco er la lescha federala davart ils rapiments internaziunals d'uffants e davart las convenziuns da Den Haag per la protecziun d'uffants e da creschids (CS 211.222.32). Questas convenziuns han la finamira da rinforzar e da meglierar la protecziun da l'uffant e da creschids en cas da relaziuns internaziunalas. Sin basa da questas convenziuns ston ils chantuns nominar in'autoritad centrala per la CHPrU e per la CHPrC sco er in'autoritad d'execuziun per las repatriaziuns d'uffants. Fin ussa eran l'uffizi da fatgs da polizia e da dretg civil (autoritad centrala) sco er la dretgira chantunala (autoritad d'execuziun) responsabels per questas incumbensas. I para dad esser cunvegner da nominar da nov la APUC sco autoritad centrala e sco autoritad d'execuziun. En quest connex po ella consultar posts adattads, en spezial il SSI.

Artitgel 39 2. surveglianza

Cf. explicaziuns tar ils princips dal project (punct IV.3).

Il dretg dal departament superior da dar directivas sa restrenscha a dumondas administrativas; directivas areguard il cuntegn èn exclusas sin basa da l'indipendenza professiunala (cf. nov art. 38). Per la subordinaziun administrativa vegnan en dumonda il departament da giustia, segirezza e sanadad u il departament d'economia publica e fatgs socials; ils scleriments correspondents han anc lieu.

Artitgel 40 3. princips da l'organisaziun

Cf. explicaziuns tar ils princips dal project (punct IV.1).

Artitgel 41 4. sedia

Questa disposiziun è giuridicain impurtanta, perquai che la sedia da la APUC vala – tenor il nov art. 26 CCS – sco domicil da la persuna che stat sut assistenza e perquai che la vischnanca da domicil sto surpigliar ils custs da mesiras ordinadas en cas che la persuna pertutgada è basegnusa. Il cuntegn da questa disposiziun correspunda al dretg vertent (cf. vegl art. 45).

Artitgel 42 5. cumposiziun

Cf. explicaziuns tar la situaziun da partenza e tar ils princips dal project (puncts II.3 e IV.1).

La formulaziun da l'al. 1 s'orientescha tenor la formulaziun da las dretgiras e da la procura publica. Il basegn da personal dependa dal dumber da filialas, dal dumber da cas e da la complexitad dals cas singuls. Sapientivamain vegn tschernida ina formulaziun averta, ed i vegn desisti da numnar in dumber concret da personal. Quai per pudair reagir en moda flexibla sin midadas e sin svilups. Pervia da las incumbensas dal secretariat da l'autoritat sco servetsch da sustegn duessan sias collavuraturas e ses collavuratur disponer da scolaziuns cunzunt en ils secturs dretg, lavur sociala, fatgs d'assicuranza, finanzas, contabilitad ed administraziun. L'al. 2 exprima il caracter interdisciplinar da l'autoritat spezialisada. Sias commembras e ses commembers ston avair in diplom d'ina scola auta universitara, d'ina scola auta pedagogica, d'ina scola auta spezialisada u d'ina scola equivalenta cunzunt en ils secturs dretg, lavur sociala u pedagogia/psicologia. Ellas ed els ston per regla vegnir engaschads en uffizi cumplain u principal (almain 50 pertschients da plazzas). In engaschament en uffizi accessoric è imaginabel per persunas cun enconuschientschas spezialas, p.ex. persunas spezialisadas dals secturs medischina/psichiatria/geriatria, finanzas/administraziun fiduziara u assicuranzas. La trilinguitad dal chantun Grischun pretenda che las competenzas linguisticas da las commembras e dals commembers da l'autoritat vegnian resguardadas spezialmain, cunzunt duessan tut las linguas uffizialas esser represchentadas en l'autoritat spezialisada senza (al. 4). Plinavant ston vegnir guardà che la relaziun tranter las schlattainas saja equilibrada.

Artitgel 43 6. gestiun

Ultra da la funcziun directiva ha la manadra u il manader da la APUC er da liquidar las fatschentas ordinarias d'ina commembra u d'in commember da l'autoritat.

Artitgel 44 7. engaschament e prevenziun professiunala

Pervia da la posiziun speziala da la APUC sco autoritat collegiala èsi giustifitgà da laschar eleger la regenza tut las commembras e tut ils commembers da l'autoritat spezialisada – e betg mo la direcziun (al. 2). Per motivs da trasparenza e da chapaivladad vegnan dal rest inditgadas las disposiziuns ch'èn applicablas per l'engaschament e per la prevenziun professiunala da las commembras e dals commembers da l'autoritat sco er da tut las collavuraturas e da tut ils collavuratur dal secretariat da l'autoritat (al. 1 e 3). Tenor l'art. 63 da la lescha dal personal èsi chausa dal departament (en cas da persunas spezialisadas) u da la direcziun da la APUC (en cas da collavuraturas e da collavuratur da la chanzlia) d'engaschar e da relaschar las collavuraturas ed ils collavuratur dal secretariat da l'autoritat.

Artitgel 45 II. Assistenzas professiunalas

1. posiziun ed incumbensas

Cf. explicaziuns tar ils princips dal project (punct IV.2).

Questa formulaziun s'orientescha sapientivamain tenor las structuradas actualas, perquai ch'i n'è betg anc cler, fin cura che la refurma territoriala po vegnir realisada (al. 1). Il text vegn previsiblamain adattà a las novas structuradas en il rom da la missiva tar la realisaziun da la refurma territoriala. Las corporaziuns regiunalas ston collavurar, sch'ellas na cuntanschan betg la grondezza minimala ch'è necessaria per in servetsch spezialisà ch'è cuntanschibel da tut temp (al. 2). Cun menziunar expressivamain ch'i sa tractia d'in servetsch spezialisà vegni tegnì quint da la pretensiun che l'unitad d'organisaziun da las assistenzas professiunalas stoppia vegnir manada en moda professiunala. Tar il champ d'incumbensas da las assistenzas professiunalas tutgan – sin basa da lur integraziun regionala – ultra da l'execuziun dals mandats er ils scleriments per la APUC sco er la recrutaziun, la cussegliaziun ed il sustegn da las assistentas e dals assistents privats (al. 3). Areguard il cuntegn vegn la lavur principala dal scleriment decentral liquidada da

las assistenzas professiunalas. Sut la direcziun da la procedura da la APUC sclereschan ellas per gronda part independentamain la situaziun correspudenta. Alura suttamettan ellas in rapport uffizial a l'incumbensadra, q.v.d. a la APUC. Quella decida, sch'i dovra ulteriurs scleriments u sch'i po vegnir decidì sin basa dals scleriments ch'èn avant maun. En in'ordinaziun sto la regenza reglar las prescripziuns areguard la grondezza minimala d'ina assistenza professiunala independenta sco er ulteriurs detagls davart l'adempliment da las incumbensas (p.ex. inventari, contabilitad, rendaquint, rapport, investiziun e conservaziun da la facultad) (cf. nov art. 66 lit. c e d).

Artitgel 46   2. cumposiziun

Cf. explicaziuns tar ils princips dal project (punct IV.2.b).

Pervia da las incumbensas multifaras e pretensiusas premetta l'activitad da las assistentas e dals assistents professiunals abilitads persunalas e professiunalas, cunzunt en quai che riguarda la lavur sociala, la pedagogia, la giurisprudenza e l'economia. Questas abilitads duessan las persunas correspudentas gia avair sin basa da lur scolaziun e/u furmaziun supplementara. Plinavant pari er dad esser curvengent per las assistenzas professiunalas da laschar liquidar las incumbensas puramain administrativas tras in agen secretariat u tras ina chanzlia. Tut las assistentas e tut ils assistents professiunals ston vegnir engaschads en uffizi cumplain u principal (almain 50 pertschients da plazzas). Quai pervia da l'experientscha e da la rutina ch'è necessaria. Percunter pon las employadas ed ils employads da la chanzlia vegnir engaschads cun in pensum parzial (al. 1). Realisond las prescripziuns federalas dal nov art. 400 al. 1 CCS ston las corporaziuns regionalas garantir ch'i vegnian creadas las plazzas necessarias e che quellas vegnian occupadas cun persunas ch'èn persunalmain e professiunalmain adattadas. En spezial stoi esser garantì che las assistentas ed ils assistents professiunals hajan avunda temp per ademplir lur incumbensas en moda conscienziosa (al. 2). Ils detagls vegnan reglads da la regenza en in'ordinaziun (cf. nov art. 66 lit. b).

Artitgel 47   3. premissas d'engaschament

Sin basa dal champ d'incumbensas sco er sin basa da la professiunalitad necessaria da las assistenzas professiunalas ston vegnir engaschadas en spezial persunas spezializadas dals secturs dretg, lavur sociala e pedagogia/psicologia. Ellas ston per regla avair in diplom d'ina scola auta universitara, d'ina scola auta da pedagogia, d'ina scola auta spezializada u d'ina scola equivalenta (al. 1). En cas excepziunals motivads, p.ex. en cas d'ina experientscha da blers onns sco avugada u avugà uffizial, poi vegnir desistì da la pretensiun d'in diplom renconuschì. Per far quai dovri l'emprim il consentiment da la APUC che sto – sco autoritad da surveglianza – controllar la qualificaziun da la persuna che duai vegnir engaschada. Quella sto cunzunt sclerir, sche la persuna che duai vegnir engaschada ha la qualificaziun persunala, las enconuschentschas professiunalas e praticas necessarias e sch'ella è sa perfecziunada suffizientamain e regularmain en il rom da curs specific.

Artitgel 48   4. gestiun

Ultra da las incumbensas directivas ademplescha la direcziun las incumbensas ordinarias d'ina assistenta u d'ina assistent professiunal.

Artitgel 49   III. Direcziun da las assistenzas

1. En general

Sco tenor il dretg vertent pon persunas privatas vegnir engaschadas er tenor il dretg nov sco assistenta u sco assistent, sch'ellas han la qualificaziun necessaria en il senn da la cumpetenza sociala, persunala e professiunala (nov art. 400 CCS). Qua tras duai en spezial vegnir evità che mintga agid tranter conumans

vegn delegà ad instituziuns professiunalas. En vista a la complexità da bleras incumbensas d'assistenza dastgass l'engaschament da personas privatas tuttina restar restrenschì er en l'avegnir. Er vinavant pon terzas personas adattadas – sco fiduziarias e fiduziaris u administraturas ed administraturs da facultad – vegnir nominadas sco assistentas u sco assistents. L'obligaziun giuridica vertenta da surpigliar in tal uffizi vegn mantegnida. Ina refusa da l'uffizi è mo pussaivla per motivs impurtants, en spezial per motivs persunals.

Artitgel 50 2. surveglianza

Las assistentas ed ils assistents èn suttamess a la surveglianza professiunala da la APUC (al. 1). Questa autoritad sto en spezial procurar che las mandatarias ed ils mandataris adempleschian las incumbensas attribuidas tenor sias prescripziuns ed en l'interess da la persona pertutgada. Perquai ha ella il dretg da relaschar directivas er per las mandatarias e per ils mandataris. Per pudair garantir las enconuschientschas spezializadas ch'èn necessarias per exequir il mandat, sto la APUC ultra da quai procurar per purschidas adequatas da furmaziun supplementara (al. 2), p.ex. cun organiser e cun realisar sezza occurrenzas da furmaziun supplementara, cun render attent las mandatarias ed ils mandataris a talas occurrenzas u cun als obligar da sa participar a talas occurrenzas.

Artitgel 51 3. execuziun d'uffizi

I vegn stgaffida ina basa legala per las consequenzas en cas da negligentscha. Sche las assistentas ed ils assistents n'adempleschan culpaivlamain betg lur obligaziuns legalas, en spezial l'inventarisaziun, la contabilitad, il rapport, suenter avair prolungà adequatamain in termin, e sch'ina terza persona spezializada sto vegnir engaschada per quest intent, als po la APUC adossar ils custs ch'èn resultads qua tras.

Artitgel 52 IV. Collocaziun per motivs d'assistenza

1. collocaziun tras il medi

a) cumpetenzza

Ils chantuns èn autorisads da prevair la cumpetenzza d'ina media u d'in medi per ordinar ina collocaziun temporara per motivs d'assistenza che dastga durar maximalmain 6 emnas (nov art. 429 CCS). Sco fin ussa fa il chantun Grischun diever da questa pussaivladad. Cuntrari al dretg vertent, tenor il qual tut las medias e tut ils medis che han il dretg da pratitgar en il chantun pon ordinar ina privaziun da la libertad per motivs da provediment, vegn la cumpetenzza d'ordinar la collocaziun per motivs d'assistenza restrenschida sin medias e sin medis dal provediment medicinal da basa e da la psichiatria sco er sin la media u sin il medi cumpetent da l'instituziun collocanta (al. 1). Uschia duai vegnir garantì che collocaziuns per motivs d'assistenza vegnian mo pli ordinadas da medias e da medis che han las experientschas correspondentas e las enconuschientschas necessarias. La noziun "medi dal provediment medicinal da basa" vegn concretisada en l'ordinaziun da la regenza (cf. nov art. 66 lit. e); en il center stattan en quest connex medias e medis cun il suandant titel da furmaziun supplementara: medischina generala, medischina pratica, medischina interna (sco unic titel da furmaziun supplementara) sco er medischina d'uffants e da giuvenils.

Tenor il dretg federal po mo la APUC clamar en agid la polizia per exequir decisiuns (nov art. 450g CCS). Perquai dovra il dretg chantunal ina basa giuridica, per ch'er las medias ed ils medis cumpetents possian – sco fin ussa – clamar l'agid da la polizia en cas d'ina collocaziun ch'ellas ed els ordineschan per motivs d'assistenza (al. 2).

Tenor il nov art. 430 al. 4 CCS sto in exemplar da la decisiun da collocaziun vegnir surdà a la persona pertutgada sco er a l'instituziun. En il dretg chantunal vegn statuida supplementarmain l'obligaziun d'infur-

mar la APUC sco er la represchentanza legala, vul dir las persunas cun la pussanza geniturala (geniturs biologics u geniturs da tgira) en cas d'in uffant ubain l'assistenta u l'assistent en cas d'ina persuna maio-
renna che stat sut assistenza cumplexsiva (al. 3). L'obligaziun d'infurmaziun en il cas qua avant sa diffe-
renziescha da l'obligaziun d'infurmaziun tenor il nov art. 430 al. 5 CCS, perquai che quella scroda, sche la
persuna pertutgada n'è betg d'accord.

Artitgel 52a b) prolungaziun

La collocaziun tras la media u tras il medi scroda tras lescha suenter 6 emnas (nov art. 429 CCS). Perquai
stoi vegnir garantì che la decisiun da collocaziun da la APUC saja avant maun avant che quest termin sca-
da, sch'ina prolungaziun da la collocaziun para dad esser inditgada. L'instituziun, che ha da procurar per
l'assistenza e per il tractament da la persuna pertutgada, sto perquai inoltrar a la APUC ina dumonda
motivada, e quai il pli tard otg dis avant la scadenza da la collocaziun ch'è vegnida ordinada da la media
u dal medi. Per ch'i possa vegnir decidì senza retard, ston tut ils documents necessaris vegnir agiuntads
a la dumonda.

Artitgel 53 2. dischlocaziun en in'otra instituziun

Per dischlocar la persuna pertutgada en in'otra instituziun adattada, perquai ch'il basegn da tractament
è sa midà u perquai che l'instituziun è suroccupada, dovri ina nova decisiun da collocaziun. Uschia vegni
garantì che la persuna pertutgada survegn enconuschientscha da ses dretg da far recurs. La protecziun
giuridica vegn pia mantegnida.

Artitgel 54 3. relaschada

En l'al. 1 vegn fixada la cumpetenza per la decisiun da relaschada. Da princip è la APUC cumpetenta en
chaussa; en cas che la collocaziun dura maximalmain sis emnas u en cas che la APUC deleghescha questa
cumpetenza en il cas singul po l'instituziun decider. Ulteriurs detagls, en spezial la cumpetenza en las dif-
ferentas instituziuns (clinicas psichiatricas, chasas da dimora, da tgira e d'uffants e.u.v.), e la procedura
ston vegnir reglads en in'ordinaziun (cf. nov art. 66 lit. e).

En cas che la APUC è cumpetenta, sto l'instituziun inoltrar ina dumonda motivada, uschespert che las
premissas n'èn betg pli ademplidas (al. 2). Per ch'i possa vegnir decidì senza retard, ston tut ils docu-
ments necessaris vegnir agiuntads a la dumonda da relaschada.

Artitgel 55 4. assistenza posteriura

a) princip

Ils chantuns han la cumpetenza da reglar l'assistenza posteriura (nov art. 437 al. 1 CCS). L'assistenza po-
steriura ha la finamira da stabilisar il stadi da sanadad da la persuna pertutgada e – consequentamain –
d'evitar il privel d'ina recidiva. Perquai che l'assistenza posteriura na po betg vegnir determinada defini-
tivamain, mabain sto vegnir concepida en il cas singul tenor la situaziun individuala, vegni desistì d'enu-
merar mesiras adattadas (cf. nov art. 56 al. 4). L'al. 1 exprima che l'assistenza posteriura vegn – sche
pussaivel – fixada en collavuraziun cun la persuna pertutgada ed en enclegientscha vicendaivla. La cun-
vegna sto vegnir fixada en scrit e sto vegnir integrada en la decisiun da relaschada. Sch'i na vegn betg ad
ina tala cunvegna, po in'assistenza posteriura adequata vegnir ordinada cunter la voluntad da la persuna
pertutgada (al. 2). Cun quest proceder duai vegnir evitada uschè bain sco pussaivel ina recidiva, er sche
la prontezza da cooperar manca, quai che po esser il cas en spezial, sche la persuna pertutgada na vul
betg vesair sia malsogna. L'assistenza posteriura sto vegnir limitada areguard il temp, e quai tant sch'ella
vegn fixada en enclegientscha cun la persuna pertutgada sco er sch'ella vegn ordinada cunter la volun-
tad da la persuna pertutgada. La lescha fixescha ina durada maximala da 12 mais (al. 3).

Artitgel 55a   b) ordinaziun

La cumpetenzza per l'ordinaziun sa drizza tenor la cumpetenzza per la relaschada (al. 1). Sche la APUC è cumpetenta, sto l'instituziun tschentar – ensemen cun la dumonda da relaschada – ina dumonda per in'assistenza posteriura adattada e motivar quella correspondentamain. Sche l'instituziun è cumpetenta, sto ella communitgar sia decisiun a la APUC, per che quella possa controllar la realisaziun da l'assistenza posteriura (al. 2).

Artitgel 55b   c) aboliziun

La APUC è cumpetenta per survegliar l'assistenza posteriura e l'aboliziun da tala (al. 1 e 2). L'assistenza posteriura sto vegnir abolida immediatamain, sche ses intent è cuntanschì u na po betg vegnir cuntanschì e sch'ina nova collocaziun per motivs d'assistenza sto vegnir ordinada. Ella scada tras lescha il pli tard sunter la durada fixada, maximalmain sunter 12 mais, nun che la APUC haja gia abolì l'assistenza posteriura fin lura u ordinà ina mesira ambulanta (al. 3).

Artitgel 56   5. mesiras ambulantas

a) ordinaziun

Il dretg chantunal po prevair mesiras ambulantas (nov art. 437 al. 2 CCS). D'ina vart pon mesiras ambulantas avair in effect preventiv, perquai ch'ellas pon evitar l'ordinaziun d'ina collocaziun per motivs d'assistenza. Da l'autra vart pon ellas esser ina part da l'assistenza posteriura ed uschia gidar a stabilisar il stadi da sanadad da la persuna pertutgada. Ellas duain pia reducir il privel d'ina recidiva e perquai er evitar ina nova collocaziun. Sche mesiras ambulantas na vegnan betg ordinadas en il rom d'ina assistenza posteriura, è la APUC cumpetenta sco unica istanza. Ella po cumbinar las mesiras ambulantas cun ulteriuras mesiras dal dretg da protecziun da l'uffant e da creschids. Mesiras ambulantas pon vegnir ordinadas mo sin basa d'ina recumandaziun da la media u dal medi (al. 1). Admessas èn mesiras che paran dad esser adattadas per evitar ina collocaziun per motivs d'assistenza u per evitar ina recidiva. L'al. 2 cuntegna mo intgins exempels da mesiras pussaivlas. Ina determinaziun definitiva n'è betg pussaivla, perquai ch'i dastgan vegnir ordinadas mo mesiras ambulantas che vegnan concepidas en il cas singul per la situaziun individuala. Las mesiras ordinadas èn liantas er en il rom d'ina assistenza posteriura e pon vegnir exequidas cunter la voluntad da la persuna pertutgada. En il cas singul stoi vegnir ponderà, tge mesira ch'è pli miaivla ed uschia pli raschunaivla: l'execuziun sfurzada d'ina mesira ambulanta u l'ordinaziun d'ina collocaziun per motivs d'assistenza. Per motivs da trasparenza vegni mo menziunà che medicaments possian vegnir dads sfurzadamain (al. 3). Perquai ch'ina collocaziun per motivs d'assistenza po vegnir evitada tras ina medicaziun sfurzada, è quella per regla ina intervenziun main gravanta en la personalitad e subsista er davant il princip da la proporziunalitad. Plinavant gida ella ad evitar ina psichiatria, nua che las pazientas ed ils pazients vegnan relaschads memia baud.

Artitgel 56a   b) aboliziun

La APUC sto survegliar che las mesiras ambulantas vegnian observadas e sto abolir questas mesiras, sche lur intent è cuntanschì u na po betg vegnir cuntanschì e sch'i sto vegnir ordinada ina collocaziun per motivs d'assistenza. La persuna pertutgada ha il dretg da dumandar da tut temp d'abolir la mesira ambulanta.

Artitgel 57   V. Procedura

1. dretg applitgabel

Il dretg federal cuntegna intginas prescripziuns da procedura e surlascha als chantuns da relaschar ulteriuras disposiziuns da procedura. Tras quai che la APUC è concepida sco autoritad administrativa interdisciplinara dal chantun s'imponi d'applitgar la lescha davart la giurisdicziun administrativa e las ordina-

ziuns respectivas (al. 1). Pervia da la particularitad da la APUC dovri tuttina singulas disposiziuns da procedura en la LitCCS. Uschenavant che ni il dretg federal ni il dretg chantunal na prevesa ina norma, vegnan applitgadas las disposiziuns dal CPC (nov art. 450f CCS). Er sche quai na fiss giuridicamain betg necessari, vegni renvià expressivamain a la lescha chantunala da linguas (al. 2). Quest renviament correspunda – areguard il cuntegn – al dretg vertent. En la protecziun da l'uffant e da creschids restrenscha il dretg sin publicitad regularmain ils interess da la persuna pertutgada ch'èn degns da vegnir protegids. Per quest motiv èsi giustifitgà d'excluder dal tuttafatg la publicitad, e quai betg mo en la procedura davant la APUC, mabain er en la procedura giudiziala da recurs (al. 3).

Artitgel 58 2. litispendenza

En il nov art. 442 al. 1 CCS vegn menziunada, dentant betg definida la noziun da la litispendenza. I correspunda a la devisa da la segirezza giuridica da fixar cleramain il cumenzament da la procedura. L'entrada da la litispendenza ha per consequenza che la APUC sto realisar ina procedura tenor ils princips da procedura e terminar questa procedura cun ina decisiun formala. Per la persuna pertutgada vul quai dir ch'ella survegna enconuschientscha da la procedura, en la quala l'ordinaziun d'ina eventuala mesira vegn examinada. Tenor l'al. 1 entra la litispendenza tras l'inoltraziun d'ina dumonda u tras l'avertura d'uffizi. L'al. 2 concretisescha l'avertura d'uffizi.

Artitgel 59 3. direcziun da la procedura ed instrucziun a) en general

La manadra u il manader da la APUC surpiglia sez l'estrucziun da las fatschentas entrantas ubain surdat questa incumbensa ad in'autra commembra u ad in auter commember da l'autoridad (al. 1). En quest connex tegna ella u el quint da la qualificaziun professiunala e da la chargia da lavur da las singulas commembras e dals singuls commembers da l'autoridad. Co ch'ils cas vegnan repartids, è chausa da l'organisaziun interna da la APUC. L'autoridad sto avair la flexibilitad necessaria d'engaschar sias commembras e ses commembers tut tenor il sectur professiunal e tenor il lieu da domicil da las personas pertutgadas. En cas ch'il lieu da domicil da la persuna pertutgada sa chatta en il champ da cumpetenzza d'ina filiala, duai la direcziun da la procedura vegnir surdada da preferenza ad ina commembra u ad in commember da questa filiala. La commembra u il commember che instruescha la procedura sto eruir d'uffizi ils fatgs giuridicamain relevants e registrar las cumprovas necessarias (maxima d'inquisiziun; nov art. 446 CCS). La direcziun da la procedura ed il cuntegn da la procedura da decisiun en ils differents secturs premetta fitg bunas enconuschientschas dal dretg formal e material. Perquai vegn per regla ina giurista u in giurist ad esser quella commembra u quel commember che instruescha la procedura. Ils scleriments dals fatgs (scleriments d'annunzias da periclitaziun, scleriments pli detagliads dals fatgs, inspecziuns ed auters scleriments da cumprovas, interrogaziuns, inventarisaziuns e.u.v.s) vegnan da princip exequids da las assistenzas professiunalas. Per quest intent dovri ina incarica da la commembra u dal commember che instruescha la procedura; ella u el dastga er dar directivas a las assistenzas professiunalas concernent la liquidaziun da las incumbensas. Ma er il secretariat da l'autoridad u auters posts adattads pon vegnir incaricads da far ils scleriments necessaris (al. 2, cf. latiers las explicaziuns tar ils puncts II.3.b, IV.1.a e IV.2.b). Perquai che la direcziun da la procedura è chausa da la APUC, ston las mesiras da cumprova vegnir ordinadas stringentamain da la commembra u dal commember che instruescha la procedura. Per motivs d'effizienz èsi cunvegnet da prevair la pussaivladad da delegar l'estrucziun al secretariat da l'autoridad, sch'i sa tracta da proceduras che n'intervegnan betg essenzialmain en la posiziun giuridica da la persuna pertutgada (al. 3). L'estrucziun sto vegnir delegada tras la direcziun. Uschespert che l'eruida dals fatgs è terminada, fa la commembra u il commember che instruescha la procedura ina proposta da

decisiun, nun ch'i saja avant maun ina cumpetenzza singula. Sin quai sto la parsura u il parsura nominar e convocar il collegi giuditgant (al. 4).

Artitgel 59a b) audiziun

Il dretg da vegnir tadlà persunalmain, ch'è statui en il nov art. 447 CCS, va pli lunsch ch'il dretg sin atenziun giuridica (art. 29 CF). Questa disposiziun concretisescha l'intent dal nov art. 388 CCS. Ord vista processuala èsi perquai per regla indispensabel da tadlar persunalmain la persuna pertutgada, sch'i vegnan ordinadas mesiras. Ultra da quai serve l'audiziun persunala er ad eruir ils fatgs. Excepciunmain poi vegnir desisti da l'audiziun persunala, sch'ella para dad esser sproporziunada en vista a tut las circumstanzas. Per motivs da praticabladad e da costituziunalitad fa la commembra u il commember che instruescha la procedura per regla las audiziuns. La direenziun da la procedura po delegar l'audiziun ad ina terza persuna adattada. En il cas singul èsi er admess da delegar l'audiziun a las assistenzas professiunalas, dentant mo sche la persuna che fa il scleriment è ina persuna spezialisada che fa regularmain scleriments e che dispona pia da las experientschas e da las enconuschientschas necessarias. Exclus èsi dentant da delegar sistematicamain l'audiziun a las assistenzas professiunalas. L'audiziun d'uffants è reglada en il nov art. 314a CCS. Ses cuntegn correspunda a l'art. 144 al. 2 CCS che vala per la procedura da divorzi. In proceder subtil che tegna quint dals basegns dals uffants ha l'emprima prioritad tar l'audiziun d'uffants, e perquai stoi per regla vegnir desisti d'ina audiziun tras l'autorità collegiala.

Artitgel 59b c) execuziun da l'obligaziun da cooperar

L'obligaziun da cooperar vegn statuida en il nov art. 448 CCS. Tenor questa disposiziun èn las persunas ch'èn participadas a la procedura sco er terzas persunas obligadas en spezial da dar las infurmaziuns necessarias, da dar perditga, da consegnar documents e da tolerar controllas medicinalas, controllas uffizialas ed inspeziuns. Sche necessari po l'obligaziun da cooperar vegnir exequida sfurzadamain. L'intent da l'execuziun sfurzada dal scleriment dals fatgs sto giustifitgar l'intervenziun concreta en il dretg persunal da la persuna pertutgada (princip da la proporziunalitad). Pir suenter ch'ella ha considerà ils interess, dastga la APUC pia prender las mesiras necessarias per mantegnair ils interess ch'èn degns da vegnir protegids. Ils meds da sforz che pon vegnir applitgads vegnan enumerads en l'al. 1 en furma d'exempels. L'agid da la polizia per exequir sfurzadamain las obligaziuns da cooperar (p.ex. execuziun d'ordinaziuns) n'è betg previs en il nov art. 450g CCS. Quest agid po esser indispensabel per eruir ils fatgs, uschia ch'i sto vegnir stgaffida ina basa giuridica correspondententa en il dretg chantunal (al. 2). Ils custs che vegnan chaschunads tras l'execuziun sfurzada ston vegnir surpigliads da quellas persunas che violeschan nungiustifitgadamain resp. culpaivlamain lur obligaziun da cooperar (al. 3).

Artitgel 60 4. decisiun

a) autorità collegiala

Tenor il nov art. 440 al. 2 CCS prenda la APUC sias decisiuns en in gremi d'almain trais commembras u commembers. Ils chantuns pon prevair excepziuns per tshertas fatschentas. Questas excepziuns vegnan regladas en il proxim artitgel davart las cumpetenzas singulas. Valair vala il princip che la APUC sa raduna en in gremi da trais (al. 1). En quest connex variescha la cumposiziun dal collegi giuditgant en vista a la grondezza d'ina autorità centrala cun filialas. I sa tracta pia d'in collegi giuditgant volatil, quai ch'è dentant giustifitgabel en vista al fatg che las commembras ed ils commembers da l'autorità èn engaschads en uffizi principal u cumplain. La cumposiziun respectiva dependa en spezial dal tema che sto vegnir elavurà sco er dal lieu d'origin da la persuna ch'è pertutgada da la decisiun. Uschia duess almain ina commembra u in commember da l'autorità da l'intschess da quella filiala, nua che la persuna pertutgada ha ses domicil, far part dal collegi giuditgant. Plinavant sto il collegi giuditgant per regla cuvrir las

trais cumpetenzas centralas dretg, lavur sociala ed – en spezial en cas d'uffants – pedagogia/psicologia. Tut tenor il cas che sto vegnir giuditgà po dentant er in'otra commembra u in auter commember far part dal collegi giuditgant, sch'ella u el ha la cumpetenza professiunala necessaria per giuditgar ils fatgs (p.ex. medischina/psichiatria/geriatria en cas da la collocaziun per motivs d'assistenza).

Per motivs da l'economia da la procedura pari dad esser cunvegnent e raschunaivel da pudair prender decisziuns evidentamain cleras ed incontestadas sin via circulara (al. 2). Ina decisziun circulara vala sco prendida, sche las commembras ed ils commembers da l'autorità han approvà la proposta e documentà quai cun lur suttascripziun. Ina tractativa a bucca è stringentamain necessaria, sch'in cas è difficil e complex u sche las commembras ed ils commembers n'èn betg dal medem avis.

Artitgel 60a   b) cumpetenza singula

Per motivs da l'economia da la procedura è la cumpetenza singula per regla chausa da la commembra u dal commember che instruescha la procedura. Ella u el po dentant er incaricar in'otra commembra u in auter commember da prender ina decisziun, sche quella u quel para dad esser adattà sin basa da ses sector spezial. La cumpetenza singula cunvegn là, nua ch'i sa tracta da dumondas processualas (al. 2), nua che la libertad da decider è pitschna, nua ch'i na dovra betg in giudicament interdisciplinar u nua che la procedura è da natira nundispitaivla (al. 3). La regenza regla las cumpetenzas singulas per las decisziuns en in'ordinaziun, e quai conform a las recumandaziuns da la conferenza dals chantuns per la protecziun da l'uffant e da creschids (cf. ZVW 2/2008, p. 84 ss.).

Artitgel 61   5. istanza giudiziala da recurs

Cf. er las explicaziuns tar ils princips dal project (punct IV.4).

A la cumpetenza da l'istanza giudiziala da recurs (al. 1) tutgan recurs cunter decisziuns finalas e cunter decisziuns davart mesiras preventivas da la APUC (nov art. 450 al. 1 ed art. 314 al. 1 CCS) sco er tschertas decisziuns en connex cun la collocaziun per motivs d'assistenza (nov art. 439 CCS). Per la procedura davant l'istanza giudiziala da recurs valan primarmain las disposiziuns federalas da procedura dal CCS e subsidiarmain las disposiziuns chantunalas da procedura. Sche ni il CCS ni la LitCCS n'han reglè nagut auter, valan il CPC sco er las disposiziuns executivas chantunalas correspudentas (al. 2). Ina da questas disposiziuns da procedura concerna l'exclusiun da la sistida dals termins resp. da las vacanzas da dretgira per l'istanza giudiziala da recurs (al. 3), damai che las proceduras da protecziun da l'uffant e da creschids duain vegnir tractadas e terminadas svelt.

Artitgel 62   VI. Disposiziuns comunablas

1. obligaziuns chantunalas d'annunzia

Il dretg federal regla ils dretgs e las obligaziuns d'annunzia en il nov art. 443 CCS; questa disposiziun è da chapir sco prescripziun minimala che po vegnir cumplettada tras obligaziuns d'annunzia chantunalas. En vista ad ina protecziun efficazia da l'uffant subordinescha l'al. 1 tranter auter er las medias ed ils medis sco er las spiritualas ed ils spirituals ad in'obligaziun d'annunzia cumplessiva. Tras l'integrasiun d'ina obligaziun d'annunzia expressiva en la lescha chantunala vegnan persunas cun secrets professiunals dispensadas dal mantegniment dal secret professiunal ed obligadas d'annunziar las constataziuns ch'ellas fan exequind lur professiun. L'obligaziun d'annunzia vala er per las collavuraturas e per ils collavuratur d'instituziuns privatas, nun ch'els sajan gia suttames a la vasta interpretaziun dal nov art. 443 al. 2 CCS. Quai concerna en spezial las collavuraturas ed ils collavuratur da canortas d'uffants pitschens e pli gronds, da scolas privatas, da chasas privatas da persunas attempadas e da tgira. L'obligaziun d'annunzia tenor l'al. 2 gida a cuntanscher la voluntad ch'è cuntegnida en la disposiziun da la pazienta u dal pazient; ella è cumparegliabla cun l'obligaziun d'inoltrar testaments.

Artitgel 63 2. custs ed indemnizaziun da las partidas

Per la procedura davant la APUC ston vegnir mess a quint custs. Quests custs sa drizzan tenor la lescha davart la giurisdicziun administrativa e tenor las ordinaziuns appartegnentas (al. 1). Els ston vegnir fixads en la decisiun finala. L'obligaziun da surpigliar ils custs correspunda al dretg vertent (al. 2). Sco en la pratica actuala na vegn – er tenor il dretg nov – per regla pajada nagina indemnizaziun da la partida en proceduras davant la APUC (al. 3). Per pudair satisfar als basegns dal dretg da protecziun da l'uffant e da creschids poi esser inditgà da conceder ina indemnizaziun da la partida en cas excepziunals, sch'igl èn avant maun circumstanzas spezialas. Talas circumstanzas spezialas pon p.ex. esser avant maun en cas da proceduras cuntradictoricas analogamain al process civil en dispitas da dretg da famiglia ubain en cas da proceduras che sa mussan dad esser obsoletas ed a las qualas la persuna pertutgada è vegnida sfurzada da sa participar. Plinavant sto l'indemnizaziun parair dad esser inditgada.

Artitgel 64 3. archivaziun a) cumpetenzza

Naginas remartgas.

Artitgel 64a b) invista da las actas

Quest artitgel sa referescha mo a proceduras terminadas en la protecziun da l'uffant e da creschids. Las actas da proceduras d'adopziun n'èn betg pertutgadas da questa disposiziun pervia dal secret d'adopziun.

Artitgel 65 4. responsabilidad

La responsabilidad vegn reglada en ils novs art. 454 e 455 CCS. I sa tracta d'ina responsabilidad causala, nua che mo il chantun è responsabel. Il dretg da responsabilidad dal CCS sa referescha mo a la relaziun externa tranter il chantun e la persuna donnegiada. La regulaziun da la relaziun interna tranter il chantun e la persuna donnegianta è chausa dals chantuns. En il chantun Grischun sa drizza il regress tenor la lescha davart la responsabilidad dal stadi.

Artitgel 66 5. disposiziuns executivas

La regenza vegn obligada da relaschar disposiziuns executivas en ils secturs numnads.

Artitgel 76 alinea 1

I sa tracta d'ina adattaziun a la nova numeraziun dals artitgels en il CCS revedi.

Artitgel 163

Il renviament a la regulaziun en l'aggiunta correspunda a la pratica chantunala. Tras las midadas indirectas da relaschs vegn il dretg chantunal adattà a la nova terminologia senza far midadas dal cuntegn. I sa tracta cunzunt da remplazzar las suandantas noziuns:

- tudestg "unmündig" tras "minderjährig"; en rumantsch resta "minoren" sco fin ussa;
- "persuna avugadada" tras "persuna che stat sut assistenza cumplessiva" (en cas da personas maiorenas);
- "autoritad tutelara" tras "autoritad da protecziun da l'uffant e da creschids";
- "privaziun da la libertad per motivs da provediment" tras "collocaziun per motivs d'assistenza";
- tudestg "Anstalt" tras "Einrichtung"; en rumantsch resta "instituziun" sco fin ussa.

En dus cas (LitCCS e lescha davart l'agid social) propona la regenza d'extender levamain il cuntegn dal text da lescha en il senn da la pratica vertenta. Uschia duain il dretg da purtar in plant penal e l'obligaziun da collavurar cun ils servetschs socials vegnir extendids er sin las assistenzas professiunalas.

2. Constituziun dal chantun Grischun

Sin basa da la gronda impurtanza regla l'art. 9 CC en moda cumplexsiva e definitiva il dretg da votar e d'eleger; la lescha chantunala davart ils dretgs politics na cuntegna dapi l'onn 2005 naginas disposiziuns en chausa pli. Ils motivs d'exclusiun tenor l'art. 9 al. 2 CC sa refereschon al dretg tutelar vertent e cuntengnan pliras noziuns ch'il nov dretg da protecziun da l'uffant e da creschids n'enconuscha betg pli. Cumbain ch'i sa tracta d'ina adattaziun puramain redacziunala, po quella vegnir fatga mo tras ina revisiun parziala formala sin il medem stgalim. Ina regulaziun interpretanta sin il stgalim da la lescha fiss bain pussaivla, na satisfacschess dentant betg a l'impurtanza dal dretg da votar e d'eleger. Plinavant stuess er in'adattaziun formala posteriura da la constituziun vegnir fatga – sin basa da l'obligaziun da l'unitad da la materia – en mintga cas en il rom d'ina revisiun parziala separada, nun ch'ella appartegn ad ina midada cumplexsiva dals dretgs politics. Ina tala refurma cumplexsiva para dentant dad esser pauc probabla gnanc 10 onns suenter la revisiun totala.

La formulaziun proponida s'orientescha tenor la regulaziun en il dretg federal sco er tenor las adattaziuns terminologicas en l'ulteriur dretg chantunal (cf. agiunta tar la LitCCS.)

VI. Consequenzas finanzialas e personalas

1. En general

Per il mument n'èsi betg pussaivel da stimar en moda fidada ils custs resp. da calcular ils custs supplementars. Uschia n'èn tut en tut disponiblas naginas cifras explicitas p.ex. per il grad d'occupaziun da las autoritads tutelaras en il Grischun, perquai ch'in grad d'occupaziun fix è determinà mo per singulas funcziuns da las autoritads tutelaras actualas e perquai che numerusas titularas e numerus titulars d'uffizis vegnan engaschads e salarisads tenor il temp impundì (cf. tabella 2, punct II.2.b). Plinavant na sa laschan ils custs actuals betg eruir definitivamain, perquai ch'ils circuls preschentan quels en differenta moda e maniera e n'inditgeschan p.ex. betg tge custs da personal che resultan tras las singulas incumbensas. La finala èn ils custs futurs da las differentas autoritads vegnids eruids sin basa da stimaziuns ch'èn vegnidas deducidas da las enconuschientschas d'ozendi tenor il dretg vertent. Cler è che la profesionalisaziun pretendida dal sector da la protecziun da l'uffant e da creschids vegn a chaschunar in augment dals custs. Ina part dals custs po vegnir cuvrida tras entradas da taxas e tras entradas per l'execuziun dals mandats tutelars tenor il nov art. 404 CCS. Ils custs nets ston dentant vegnir surpigliads da l'instituziun purtadra. I pon vegnir differenziadas las suandantas quatter categorias da custs:

- custs da la APUC (incl. secretariat spezialisà);
- custs da las mandatarias e dals mandataris privats ed uffizials (assistenzas professionali);
- custs da l'autorità da surveglianza e da l'istanza da recurs;
- custs per mesiras.

2. Autorità da protecziun da l'uffant e da creschids

La basa per il basegn da personal presuntiv en l'avegnir sco er las calculaziuns da quest basegn per las differentas variantas èn gia vegnidas tractadas detagliadamain en las explicaziuns tar ils princips dal project (cf. puncts II.3.c sco er IV.1.b e c). Il basegn da personal stimà importa en tut ca. 20 fin 30 plazzas; la gronda intschertezza sa lascha declarar tras il fatg ch'i n'è betg cler quanta lavur che las novas incumbensas e che la midada a mesiras "sin mesira" chaschunan. Da questa circumstanza stoi vegnir tegnì quint, cur che las plazzas vegnan stgaffidas ed occupadas. Quai cun sa basar l'emprim ina giada sin la cifra pli bassa. Las calculaziuns dals custs sa basan sin las classificaziuns da las singulas funcziuns ch'èn

vegnidas discutadas cun l'uffizi da personal. Per ch'er ils custs accessorics al salari ed ils custs d'infrastructura sajan resguardads en la calculaziun, sa basan las indicaziuns sin las tariffas da cumpensaziun da l'administraziun chantunala. Qua tras èn vegnids eruids custs da ca. 4.5 fin 4.9 milliuns francs per onn. Ils custs nets sa reduceschan tras las entradas da taxas, ma davart l'atezza da quellas na datti naginas indicaziuns fidadas.

Tenor la proposta da la regenza duai la APUC vegnir designada en l'avegnir sco incumbensa chantunala e betg pli sco incumbensa circuitala. En consequenza da quai surpiglia da nov il chantun ils custs; ils circuls ed indirectamain las vischnancas vegnan distgargiads dals custs d'enfin ussa per las autoritads tutelaras. Ils respargns annuals pon vegnir calculads cun totalmain ca. 2 milliuns francs (cf. explicaziuns tar la situaziun da partenza, punct II.2.b). Indicaziuns exactas n'è dentant betg pussaivlas pervia da las differentas preschentaziuns dals quintes circuitals.

3. Assistenzas professiunalas, assistentas ed assistents privats

Er en quai che riguarda las assistenzas professiunalas sco er las assistentas ed ils assistents privats è il basegn da personal presuntiv en l'avegnir gia vegnì preschentà en las explicaziuns tar ils principis dal project (cf. punct IV. 2.b). Il basegn da personal calculà per las assistenzas professiunalas per sclerir ils fatgs per incumbensa da la APUC sco er per exequir ils mandats importa tut en tut ca. 45 fin 50 plazzas. Il grad d'occupaziun total da las avugadias uffizialas importa fin ussa ca. 35 plazzas. Uschia stoi vegnir fatg quint cun in basegn da personal supplementar e qua tras cun custs supplementars per l'assistenza professiunala, en spezial perquai ch'ils scleriments dals fatgs vegnan delegads ad ella. L'execuziun dals mandats vegn finanziada en emprima lingia tras la facultad da las persunas assistidas (nov art. 404 CCS). Sche quai n'è betg pussaivel, sto la communitad surpigliar l'indemnisaziun.

Tenor la proposta da la regenza duain las assistenzas professiunalas vegnir designadas en l'avegnir sco incumbensa regionala e betg pli sco incumbensa circuitala. Questa reordinaziun n'ha naginas consequenzas per las instituziuns che surpiglian ils custs; sco fin ussa vegnan quai ad esser las vischnancas (cf. explicaziuns tar la situaziun da partenza, puncts II.2.c e d). Naginas midadas en cumparegliaziun cun oz na dastgassan resultar tar ils custs da las assistentas e dals assistents privats sco er tar las entradas. Perquai che l'augment dals custs tar las assistenzas professiunalas dastgass pli u main correspunder a la distgargia finanziaria che resulta cun midar il purtader per la APUC, na duess il dretg nov chaschunar naginas consequenzas finanzialas considerablas per las vischnancas.

4. Autoritad da surveglianza ed instanza giudiziala da recurs

Abstrahà dal dumber da cas na vegn la lavur da las autoritads da surveglianza e da recurs betg registrada e cumprovada en il sector tutelar. Pervia dal dumber da cas pon ins partir dal fatg che las midadas proponidas en connex cun il dumber d'autoritads e cun las cumpetenzas n'haja naginas consequenzas persunalas e finanzialas:

- Tras la proposta d'installar ina APUC cun filialas duess la lavur per l'**autoritad da surveglianza** futura esser plitost pitschna e pudair vegnir liquidada cun las resursas persunalas d'enfin ussa.
- Tar las **dretgiras districtualas** resulta ina distgargia, perquai che las incumbensas da surveglianza e las proceduras da recurs crodan davent. Perquai ch'il dumber da cas cumprovads n'è betg considerabel e variescha en moda usitada, na dastgass la distgargia strusch purtar respargns en il sector dal personal.
- Tenor la proposta da la regenza crodan las incumbensas da surveglianza davent tar la **dretgira chantunala**. Percunter sto ella tractar en l'avegnir tut las proceduras da recurs. Sche e co che la nova or-

ganisaziun cun ina autoritad spezialisada chantunala e las novas disposiziuns processualas vegnan a s'effectuar sin il dumber da recurs, na po betg vegnir erui gia ussa. Perquai na poi er betg vegnir giuditgà, sch'il dretg nov chaschuna – resguardond il fatg che la surveglianza croda davent – ina grevezza supplementara per la dretgira chantunala e sch'ina eventuala grevezza supplementara chaschuna in augment da l'effectiv da persunal. Partind dal dumber da cas actuals dastgass l'effectiv mumentan bastar; en l'avegnir vegni a sa mussar, sche questa supposiziun è correcta.

5. Custs per mesiras

Ultra dals custs per l'execuziun dals mandats resultan ulteriurs custs consecutivs (p.ex. dimoras en chasas da tgira, mesiras terapeuticas, scolaziun speziala). Qua na datti naginas midadas en cumparegliaziun cun la regulaziun vertenta. Sche ni la persuna pertutgada ni terzas persunas pajan quests custs, ston els vegnir surpigliads da las vischnancas tenor las prescripziuns davart ils sustegn public.

6. Resumaziun da las consequenzas per il chantun e per las vischnancas

Tras quai ch'il chantun surpiglia ina nova incumbensa, numnadamain la APUC, resultan custs supplementars da stgars 5 milliuns francs per il chantun; ina (pitschna) part da quests custs po dentant vegnir cuvrada tras entradas da taxas.

Per las vischnancas duess il nov dretg da protecziun da l'uffant e da creschids pudair vegnir realisà senza avoir in effect sin ils custs. Eventuals custs supplementars tar las assistenzas professiunalas pon numnadamain vegnir cumpensads per gronda part tras ils respargns che resultan cun transferir incumbensas al chantun.

VII. Ulteriur proceder ed urari

La revisiun parziala dal CCS (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg da l'uffant) entra en vigur il 1. da schaner 2013. Il dretg revedì vala a partir da l'entrada en vigur (nov art. 14 al. 1 titel final dal CCS) ed è applitgabel per tut las proceduras pendentas e novas. I n'èn previs nagins termins transitorics per installar la nova APUC. L'autoritad spezialisada sto pia pudair cumenzar cun sia activitad il 1. da schaner 2013, perquai che las autoritads tutelarass vertentas perdan lur cumpetenza, cur ch'il dretg nov entra en vigur. Per che la nova autoritad saja pronta fin lura, ston ins quintar cun in temp da preparaziun d'almain sis fin nov mais. Realisond la nova organisaziun sa tracti en spezial da tschertgar e d'eleger las commembras ed ils commembers sco er las collavuraturas ed ils collavuratur da la APUC e da las assistenzas professiunalas, d'installar l'entira organisaziun dal manaschi e da visitar furmaziuns supplementars. La surdada da las mesiras currentas (incl. las actas) a la nova APUC sin il 1. da schaner 2013 pretenda la finala ina planisaziun detagliada cun prescripziuns correspudentas, per che las autoritads veglias e novas possian sa preparar correspudentamain.

Per quest motiv planisescha la regenza da suttametter al cussegl grond la missiva tar la realisaziun dal dretg da protecziun da l'uffant e da creschids en il Grischun sche pussaivel en la sessiun da december 2011, uschiglio en la sessiun da favrer 2012. Il project sto vegnir deliberà dal cussegl grond il pli tard l'avrigl 2012 – pli gugent anc avant. Entant che la revisiun parziala da la LitCCS è suttamessa al referendum facultativ tenor l'art. 17 al. 1 cifra 1 CC, ha lieu ina votaziun obligatorica dal pievel per la revisiun parziala da la constituziun (art. 16 cifra 1 CC). Cunquai che la revisiun parziala da la constituziun chantunala stat bain en connex cun il nov dretg federal, n'è però betg ina premissa per la realisaziun sin il stga-

lim da la lescha, po il project da lescha vegnir publitgà en il fegl uffizial directamain suenter la deliberaziun en il cussegl grond.

Per garantir che la APUC e che las assistenzas professiunalas funcziunian a temp, ston las lavurs preparatoricas vegnir prendidas per mauns directamain suenter la tractativa en il cussegl grond ed anc avant ch'il termin da referendum è scadì. Questa moda da proceder n'è bain betg usitada, è dentant giuridicamain admissibla e na sa lascha – areguard il temp – betg evitar pervia da las prescripziuns dal dretg federal. En spezial la direcziun (incl. la substituziun) sco er il sustegn administrativ ch'è necessari per installar l'organisaziun administrativa ston pia vegnir nominads gia la primavaira 2012. Quai vul dir che las plazzas stoppian eventualmain vegnir publitgadas gia avant la tractativa en il cussegl grond. Las ulteriuras commembras e collavuraturas ed ils ulteriurs commembers e collavuratur da la APUC ston vegnir engaschads suenter la scadenza dal termin da referendum. Per installar las assistenzas professiunalas vegn recumandà in proceder sumegliant.

Cuira, ils 22 da mars 2011/DGSS

Agiunta

Cumposiziun da la cumissiun d'expertas e d'experts

Heinz Brand, manader da l'uffizi da fatgs da polizia e da dretg civil (presidi)

prof. Christoph Häfeli, expert

dr. Norbert Brunner, president da la dretgira chantunala

Regula Strässler, vicepresidente da la dretgira districtuala dal Rain posteriur

Brigitta Hitz, anteriura presidenta da la federaziun grischuna da las presidentas cirquitalas e dals presidents cirquitals

Riccardo Tamoni, president da la federaziun tutelara dal Grischun

Walter Beeli, avugadia uffiziala da la Surselva

Andrea Ferroni, manader da l'uffizi dal servetsch social

dr. Martin Mani, medi chantunal

Mathias Fässler, secretari dal departament da giustia, segirezza e sanadad

dr. Frank Schuler, manader dal project per dumondas giudizialas e costituziunalas

Claudia Semadeni Röthlisberger, manadra da project, uffizi da fatgs da polizia e da dretg civil

Carolina Rusch Nigg (protocol)